БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 188 (935)
20 СЕНТЯБРЬ ЖУМА 1957 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Республика партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, Халқ хўжалиги кенгашлари, совхозлар ва МТСларнинг ҳозирги асосий вазифаси шундан иборатки, улар Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириш асосида ишни етиштирилган бутун ҳосилни қисқа муддатда нобуд қилмай териб олиб, давлатга топширишни таъминлайдиган қилиб уюштирмоқлари керак.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V Пленумининг «1957 йилдаги пахта ҳосилини териб олиш ва тайёрлаш тўғрисида»ги қароридан).

ТЕРИМ СУРЪАТИНИ КУН САЙИН КУЧАЙТИРАЙЛИК!

Сентябрь ойи учун берилган топшириқни сўзсиз бажарайлик

Областимиз пахтакорлари Октябрь олди социалистик мусобақасини кенг авж олдириб, пахта териш ва тайёрлаш суръатини кун-сайин кучайтириб бормоқдалар. Илғор теримчилар ғайрат билан ишлаб бугун кечагидан, эртага бугунгидан ҳам кўпроқ пахта териш учун мусобақалашмоқдалар. Бу мусобақа илғор теримчилар сафини янада кенгайтиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам бермоқда, пахта далаларининг толмас курашчиларини янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда.

Бўка районидаги Хрушчев номли колхознинг машҳур теримчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Гулаҳмедова теримнинг дастлабки кунлариданоқ юксак меҳнат унумига эришмоқда. У бир кунда хирмонга 410 килограмм пахта териб топшириб, 10 кишининг нормасини бажарди. Бу йилги мавсумда 35 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олган донгдор теримчи ўз тажрибасини бошқаларга ҳам ўргатмоқда. Ёш теримчилардан Ҳадича Исмоилова ва Кўкарчин Восиқова Гулаҳмедованинг тажрибасини қўлланиб, кунига 3 нормага етказиб пахта термоқдалар.

Областимиз колхоз ва совхозларида Саодат Гулаҳмедовага ўхшаб пахта теримида юқори меҳнат унумига эришаётган илғор теримчиларнинг сафи тобора кўпайиб бораётир. Мавсумда 7-10-15 минг килограмм ва бундан ҳам ошириб пахта териш учун бошланган ҳаракат теримчилар ўртасида оммавий тус олди. Бекобод районидаги Будённий номли, Ленин номли, Навоий номли, «Гулистон», Боёвут районидаги «Коммунизм», Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли», Ўртасарой районидаги Свердлов номли ва бошқа бир қанча илғор колхозларда кўп минг килограммчилар ҳаракати кенг қулоч ёйган. Бу колхозлар меҳнатга қобилиятли ҳамма колхозчиларни теримга тўла сафарбар қилиб, йиғим-теримни зўр уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар, пахта тайёрлаш юзасидан сентябрь ойи учун берилган топшириқнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун астойдил курашмоқдалар.

Лекин шундай колхоз ва совхозлар ҳам борки, улар «ҳали пахтамиз яхши очилмаётибди» деган кайфият билан йиғим-терим ишларини суст олиб бормоқдалар, графикда белгиланган кишиларни пахта теримига тўла жалб қилмаётирлар. Бундай кайфият айниқса Оққўрғон, Чиноз, Янгийўл, Октябрь ва Гулистон районларида ҳукм сурмоқда. Оққўрғон районидаги Ленин номли, Охунбобоев номли, Куйбишев номли, Ворошилов номли, Карл Маркс номли ва «Озод» колхозларида мавжуд ишчи кучлари пахта теримига тўла сафарбар этилмаган, терим суръати ниҳоятда паст. Ленин номли колхознинг 1- ва 5-бригадаларида пахта яхши очилиб ётибди, бироқ 1-бригадада 29 ўрнига 18 киши, 5-бригадада 31 ўрнига 21 киши пахта термоқда.

«Оққўрғон» совхозида совхоз ишчиларининг ярмиси ҳам теримда қатнашмаётир. Совхоз директори ўртоқ Акромов меҳнатни тўғри уюштириб йиғим-терим суръатини ошириш ўрнига, пахта тайёрлаш юзасидан берилган графикнинг бажарилмаслигига ҳар хил сабабларни рўкач қилиб кўрсатмоқда. Чиноз районидаги колхозларнинг қир участкаларида очилган пахталар кўзни қамаштиради. Бироқ, бу колхозларда пахта йиғим-теримнинг ҳозирги уюштирилиши талабга мутлақо жавоб бермайди.

Шуни унутмаслик керакки, пахта теримида ишнинг муваффақиятини асосан теримчилар ва уларнинг фидокорона меҳнати ҳал қилади. Пахта йиғим-теримига қишлоқ аҳолисининг камида 80 процентини жалб қилиш, терим графигини бажариш учун зарур бўлган сондаги теримчиларни бевосита теримга чиқариш—ҳозирги кундаги асосий вазифаларнинг биридир. Шу билан бирга теримчиларнинг баракали ишлашлари учун уларга зарур шароитни яратиб бериш, уларнинг маиший эҳтиёжларини қондириш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилиб туриш керак. Кишиларга пойафзал, кийим-кечак бериш, уларни ўз вақтида овқатлантириш, яхши дам олишини ва иссиқ ҳамда қуруқ биноларда тунашини таъминлаш, колхозчиларга пул, натура авансларини ўз вақтида бериб бориш, болалар боғчаси ва яслиларнинг ишини, медицина хизматини яхши ташкил этиш—мана буларнинг ҳаммаси маҳаллий партия, совет ташкилотларининг, колхоз, совхоз ва МТС раҳбарларининг эътиборини жалб қиладиган, меҳнат унумини оширишда биринчи даражали аҳамиятга эга бўладиган муҳим масалалардир.

Ишчи кучларини тўғри жой-жойига қўйиш, уларни кўсакларнинг очилишига қараб бир жойдан иккинчи жойга кўчириб туриш теримни ташкил этишда катта роль ўйнайди. Кўсакларнинг ёппасига очилишини кутиб ўтирмасдан кўсаклари етилиб очилган участкаларда теримни қизитиб юбориш керак. Қаторлари бир-бирига тигиз киришиб кетган ва барги кўпайиб кетган далаларда эса қаторларни оралаганда очилган пахтани териб олиш билан бирга ғўзаларни икки томонга ёнбошлатиб кетиш зарур. Бу тадбир ғўзаларнинг шамоллаб туришига ва кўсакларнинг тез очилишига ёрдам беради.

Теримчилар ўртасида мавсумда 7-10-15 минг килограмм ва бундан ҳам ошириб пахта териш учун бошланган ҳаракатни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш ҳамда кенг оммалаштириш — колхоз, совхоз ва МТС бошланғич партия ҳамда комсомол ташкилотларининг муҳим вазифасидир. Улар коммунист ва комсомолларнинг пахта йиғим-теримида авангард бўлишини таъминлаш билан бир қаторда, қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришлари, оммавий-агитация ишларини бевосита дала шийпонларига кўчиришлари лозим. Меҳнаткашларни етиштирилган бутун ҳосилни сира нобуд қилмасдан тезроқ териб олиб, давлатга топширишга сафарбар қилиш учун кўргазмали агитациянинг барча турлари ва формаларидан фойдаланиш, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V пленумининг «1957 йилдаги пахта ҳосилини териб олиш ва тайёрлаш тўғрисида»ги қарорини кенг пропаганда қилиш керак.

Областимиз пахтакорлари 500 минг тонна ҳисобидан сентябрда давлатга 180 минг тонна пахта топширишлари керак. Бутун куч ва воситаларни пахта тайёрлаш юзасидан сентябрь ойи учун берилган топшириқни сўзсиз бажаришга сафарбар қилайлик!

Саодат 35 тонна учун кураш бошлади

Суратда: Саодат ГУЛАҲМЕДОВА.

Саодат Гулаҳмедова, Соҳиба Ғуломхоновалар қўшни районлардаги колхозларда ишлайди. Саодат ҳам, Соҳиба ҳам бултур пахта теришда рекорд қўйиб пойгани олиб кетишди. Бу икки чевар қизнинг меҳнати юқори баҳоланди, уларга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилди.

Ватанпарвар қизлар ана шу юксак мукофотга яраша бу йил ҳам астойдил меҳнат қилишга сўз бердилар. Шу йил 8 сентябрда Соҳиба Ғуломхонова Саодатга хат ёзиб, уни бу йил 35 тонна пахта теришга чақирди. Саодат дугонасининг чақириғини бажонидил қабул қилди. Яқинда Пискент районидаги Соҳиба ишлаётган қишлоққа телеграм келди. Унда бундай дейилган эди:

«Салом, Соҳибахон. Хатингизга кечикиб телеграмма юбораётганим учун кечиринг. Чунки қуруқдан-қуруқ телеграмма беришни эп кўрмадим. Мана кеча, табелчимиз жамлаб кўрибди, ҳозиргача 4 тонна пахта терибман. Энди далаларимизда пахта яхши очилаяпти, кунига 350—400 килограммдан пахта тераяпман. Сизнинг ҳам ишингизга муваффақият тилаб, Саодат».

Биз кеча Саодат ишлаётган Хрушчев номли колхозга телефон қилдик. С. Гулаҳмедова ўз мажбурияти—мавсумда 35 тонна пахта териш тўғрисидаги ваъдасини шараф билан бажариш учун кун-сайин суръатга-суръат қўшмоқда. У ҳозиргача мавсум нормасини бажарди—хирмонга 4 тонна пахта топширди.

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШИНГИЗ

Бўка районининг чевар теримчилари

«Тошкент ҳақиқати» газетаси бундан кейин колхоз, совхозлардаги чевар теримчиларнинг рўйҳатини бериб боради. Бугун Бўка районидаги чевар теримчиларнинг рўйҳатини босаётирмиз.

1. Саодат ГУЛАҲМЕДОВА — Хрушчев номли колхознинг аъзоси, ҳар куни 400 килограммга етказиб пахта термоқда. У мавсумда 35 тонна пахта териш мажбуриятини олган. Ҳозиргача 4 тонна пахта териб қўйди.

2. Мухтарам ОҚИЛОВА — «Ленин йўли» колхозининг аъзоси. 15 тонна пахта териш мажбуриятини олган. Кунига 280 килограммга етказиб пахта тераётир. Унинг ҳозиргача терган пахтаси 2 тоннага етай деб қолди.

3. Анор ЎРОЗБОЕВА — Сталин номли колхоз аъзоси. Мажбурияти 20 тонна. Бир кунда тераётган пахтаси ўртача 300 килограммдан ошади. Хирмонга 2 тоннадан ортиқ пахта топширди.

4. Хувайда ОРТИҚОВА — Ленин номли колхоздан. 30 тонна пахта теришга аҳд қилган. Ҳар куни 200 килограммга етказиб пахта тераётир. 2 тоннадан ошириб пахта терибди.

5. Раҳима ОЛИМОВА — Ленин номли колхоз аъзоси. Бу йилги мажбурияти 12 тонна. Кунига 300 килограммдан ошириб пахта тераётир. 3 тоннага яқин пахта териб қўйибди.

6. Ултухим ТОШИМОВА — 6-«Кўкорол» совхози 2-бўлимининг ишчиси. Мажбурияти 15 тонна, кунига 200 килограммдан ошириб пахта термоқда. Ҳозиргача 2 тоннага яқин пахта териб топширибди.

Далалардан дараклар

КУНИГА УЧ НОРМА

Янгийўл районидаги «Москва» колхозининг ўртоқ А. Каримов бошлиқ бригада теримчилари социалистик мусобақа асосида ишлаб кундалик терим нормасини ошириб адо этмоқдалар. Бригада кунига 2000 килограммдан ошириб пахта тайёрлаб, топшириқни ошириб бажараётир.

Бригаданинг чевар теримчиларидан Нафиса Солиева кунига 150 килограммга етказиб пахта тераётир. Ўртоқ Солиева билан мусобақадош М. Юсупова, Х. Хакимова ўртоқлар ҳам хирмонга 120-130 килограммдан пахта топширишмоқдалар.

Қ. Собиров.

ТЕРИМЧИЛАР ҲИССАСИ

Мирзачўл районидаги «Коммуна» колхозида пахта йиғим-терими тобора қизғин тус олмоқда. Ўртоқ О. Асқаров бошлиқ бригада давлатга 20 процент миқдорида пахта топшириб, биринчи ўринни эгаллади. Бригаданинг азамат теримчиларидан С. Мусаева, Ш. Шомуродова, Г. Мусаева, Йўлдош Ўринбоев каби ўртоқлар ҳар куни 90-95 килограммдан пахта тераётирлар. Ёш теримчилардан Қ. Бегматова, Т. Маъмуровалар ҳам нормани ошириб бажармоқдалар. Бригада сентябрь ойида давлатга камида 45 процент миқдорида пахта топшириш учун курашаяпти.

О. Отажанов.

ИЛҒОР ПАХТАКОРЛАР АҲДИ

Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг ўртоқ Бозорбой Зокиров бошлиқ бригада аъзолари 54 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олганлар. Бригада аъзолари мажбуриятни ошириб бажарадиган даражада мўл ҳосил етиштирганлар. Ҳозир бригадада пахта терими қизитиб юборилди.

Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига бошланган мусобақа қатнашчиларидан А. Бекирова, С. Тўйчиева, З. Ашурова, Т. Аҳмедова, Қ. Йўлдошев ва Т. Абдураҳимов ўртоқлар кунига 80-90 килограммдан пахта териб суръатни кучайтиришда кўпчиликка намуна бўлаётирлар. Улар мавсумда 10 минг килограммдан пахта теришга аҳд қилганлар.

А. Абдуалимов,
К. Асомов,
Н. Охунов.

МАЖБУРИЯТНИ ОШИРИБ БАЖАРИШ УЧУН

Октябрь районидаги Киров номли колхознинг ўртоқ Полюшина бошлиқ бригада аъзолари 100 гектарнинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил олиш учун курашиб яхши натижага эришдилар. Ҳозир бригадада пахта терими қизиб кетди. Салтанат Тайфурова, Шуши Давремов, Балаханум Биналиева каби илғор теримчилар кунига 110-120 килограммдан пахта термоқдалар. Бригада аъзолари Октябрь революциясининг 40 йиллиги кунигача пахта тайёрлаш планини бажаришга аҳд қилганлар.

Шу бригада билан мусобақадош ўртоқ Илёс Зуфаров бошлиқ бригада теримчиларидан Мажида Михралиева, Бодия Михралиева, Ғоят Ашитова, Зокия Рашидовалар ҳам ўз мусобақадошларидан қолишмаяптилар, улар ҳам ҳар куни 100 килограммдан ошириб пахта тераётирлар.

Ғ. Анбаров.

Пахта тоза ва сортларга ажратиб терилсин

Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленумининг «1957 йилдаги пахта ҳосилини териб олиш ва тайёрлаш тўғрисида» деб чиқарган қарорида пахта териш ва топширишни қисқа муддатда ўтказиш юзасидан муҳим тадбирлар белгилаб берилган. Бунинг учун пахта териш ва тайёрлаш суръатини тезлаштириш, нобудгарчиликка қарши курашиш, пахтани териш ва қуритиш вақтида ифлосланишига асло йўл қўймаслик керак.

Ўтган йили Янгийўл районининг кўпгина колхозларида ифлос қилиб терилгани учун кўп миқдорда пахта чегирилди. Биргина Ленин номли колхоз топширган пахтасидан 268,7 тонна чегириб ташланди. Бу, колхознинг бутун топширган пахтасининг 4 процентини ташкил этди.

Колхоз раҳбарлари ўтган йилги жиддий камчиликлардан тегишли хулоса чиқаришлари керак эди. Афсуски, бу йил ҳам бир қатор колхозларда пахтани териш ва куритишда ифлосланишига йўл қўйилаётир. Ленин номли колхозда пахта сувалмаган хирмонларда куритилаётганидан чанг, тўзон аралашиб, сифати бузилмоқда. Натижада пахтанинг ифлослик даражаси 1,6-1,7 процентни ташкил этади. Ўртоқ Н. Мирзаев бошлиқ ва бошқа бригадаларда хом пахта териш каби ҳоллар ҳам содир бўлаётир.

Жданов номли колхозда хирмонлар пахта қуритишга тайёр эмас. Далаларда яхши очилган пахта кўп бўлишига қарамай, терим суръати жуда паст. Асосий куч ҳалигача теримга жалб этилмаган. Айниқса пахтани сортга ажратиб теришга бепарволик билан қаралаётир. М. Қосимов, Д. Акрамов, Ли Ки Ен ва Угай Ен Дил ўртоқлар бошлиқ бригадаларда пишиб етилмаган пахталарни теришга йўл қўйилмоқда. Ваҳоланки, пишган пахталар пешма-пеш териб олинса ҳам, колхозда кунлик график орттириб бажариладн. Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти бу камчиликни ўз вақтида тугатиш чорасини кўрмаганидан уч кун мобайнида қабул пунктидан 69 қанор пахта колхозга қайтарилган.

Колхозда хом пахта ҳам терилаётгани, пахтани нормал қуритишга етарли эътибор берилмаётгани учун унинг намлиги ортиқ бўлиб чиқмоқда. Акрамов, Қосимов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда пахтанинг намлиги ҳозирги иссиқ кунларда ҳам ҳатто 12 процентдан ортиқ бўлган.

Свердлов номли колхоз дастлабки кунларда сифатли ва тоза пахта топшираётган эди. Кейинги кунларда пахтанинг сифати бузилиб, ифлослик даражаси ошмоқда. Чунки пахта қуритиладиган хирмонлар ҳали битказилмаган.

Тошкент шаҳар ободончилик бошқармаси 10 та бригада хирмонини асфальтлаб бериш ҳақидаги ваъдасини ҳали ҳам бажармаган. Шунинг учун ўртоқ Жўра Султонов бошлиқ бригада хирмонида пахталар тупроққа аралашиб ётибди.

Район партия, совет ташкилотлари теримнинг дастлабки кунларидаги камчиликларни дарҳол тузатиб, пахта йиғим-теримига оператив раҳбарлик қилишлари, ҳамма колхозларда пахтанинг тоза ва сортларга ажратиб терилишини таъминлаш учун курашишлари керак.

Ш. КУЗАНБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 19 сентябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш	Районлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш
Пискент	8,71	1,02	Мирзачўл	4,86	0,74
Бекобод	7,06	0,88	Верхне-волинск	4,80	0,64
Бўстонлиқ	7,05	1,72	Оққўрғон	4,75	0,80
Ўрта Чирчиқ	7,04	0,93	Октябрь	4,32	0,65
Оржоникидзе	6,64	0,97	Оҳангарон	4,15	0,42
Бўка	5,96	0,78	Ўртасарой	4,07	0,65
Юқори Чирчиқ	5,42	0,80	Чиноз	3,93	0,62
Боёвут	5,34	0,68	Янгийўл	2,91	0,58
Сирдарё	4,90	0,64	Калинин	2,74	0,45
Гулистон	4,87	0,85	Қуйи Чирчиқ	2,03	0,28

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 19 сентябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш	Совхозлар	Мавсум бошидан бери	Бир кунлик ўсиш
6-«Кўкорол»	12,29	1,57	Киров номли	4,42	0,71
1-«Фарҳод»	11,80	1,02	Гулистон	4,37	0,72
3-«Оҳангарон»	11,33	1,00	1-«Оҳангарон»	4,33	0,67
«Дружба»	10,35	1,00	1-«Боёвут»	3,97	0,55
4-«Вревский»	9,58	1,46	Булганин номли	3,72	0,46
«Пискент»	7,79	0,93	«Оққўрғон»	3,46	0,69
«Чаноқ»	6,78	0,99	Бушуев номли	3,44	1,01
«Социализм»	6,24	0,74	«Малик»	3,00	0,48
2-«Далварзин»	6,08	0,83	3-«Боёвут»	2,82	0,46
1-«Далварзин»	5,85	0,89	«ЎзССР беш йиллиги»	2,03	0,28
«Мирзачўл»	4,79	0,96	2-«Оҳангарон»	0,34	—

А. И. Микоян ва М. А. Суслов Япония касаба союзлари бош кенгашининг делегациясини қабул қилдилар

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. И. Микоян ва КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари М. А. Суслов 18 сентябрда Япония касаба союзлари бош кенгашининг ВЦСПС таклифига мувофиқ. Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган делегациясини қабул қилдилар. Делегацияга бош секретарь Акира Иван бошчилик қилади. Қабул вақтида ВЦСПС раиси В. В. Гришин қатнашди.

Самимий, ўртоқлик вазиятида ўтган суҳбат вақтида атом ва водород қуролларини тақиқлаш ҳамда қурол-яроғларни камайтириш масалалари, шунингдек СССР билан Япония ўртасидаги муносабатларга тааллуқли бир қанча масалалар муҳокама қилинди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ёзувчи Абдулла Қаҳҳорни Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Совет адабиётини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун, туғилган кунига эллик йил тўлганлиги муносабати билан ёзувчи Абдулла **Қаҳҳор Меҳнат Қизил Байроқ** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 йил, 16 сентябрь.

Йиғим-терим қизғин тус олаётган шу кунларда фидокор кишилар ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Суратда: 1. Бекобод районидаги Энгельс номли колхозда ишлаётган Тўхта **Мусурмонқулов.** У кунига 140—150 килограммдан пахта термоқда. 2. Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхознинг 5-бригадасида терим палласи. 3. Бекобод районидаги Будённий номли колхознинг илғор теримчиси Махбурат **Мавлонова.** У кунига 180—190 килограммдан пахта тераётир.

В. Салов ва М. Шевелев фотолари.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Пландан ташқари уч минг квадрат метр уй-жой биноси қуриш учун

Бекобод шаҳрининг хўжалиги йил сайин юксалиб, унинг маданий қиёфаси таниб бўлмаслик даражада ўзгармоқда. Шаҳар бунёдга келганига ўн уч йил тўлди. Ҳозир бу ерда 23 корхона, юзга яқин мактаб, клуб, болалар боғчалари, магазин, умумий овқатланиш, соғлиқни сақлаш ва бошқа маданий-маиший муассасалар ишлаб турибди. Шу кунларда ғишт, темир-бетон ва ёғ заводлари қурилиши давом этаётир.

Шаҳарда ишчи ва хизматчилар учун кўп қаватли ва бир қаватли жуда кўп уй-жой бинолари қуриб, фойдаланишга топширилди. Ҳозирги вақтда капитал, маданий-маиший ва уй-жой бинолари қурилиши янада кенг ҳажмда давом эттирилмоқда. Бу йил 20 минг квадрат метр уй-жой биноси қурилиб, фойдаланишга топширилиши керак. Шаҳар партия комитети қурилиш ишлари планининг муддатидан олдин бажарилишини таъминлаш тадбирларини кўраётир. Шу мақсадда яқинда шаҳар партия активининг йиғилиши ўтказилди.

Актив йиғилиши олдидан бошланғич партия ташкилотларининг, шунингдек корхона ва қурилишларда ишчи ҳамда инженер-техник ходимларнинг йиғилишлари бўлиб ўтди. Унда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг уй-жой қурилиши ҳақидаги қарори ҳамда шаҳарда капитал ва уй-жой қурилишининг бориши масаласи кенг муҳокама қилинди.

Докладчи — шаҳар партия комитетининг секретари Ҳусниддинов ва музокараларда чиқиб сўзлаган ўртоқлар яқин 2-3 йил ичида шаҳарда уй-жой проблемасини ҳал этиш, янгидан қурилаётган корхоналарнинг ходимлари учун уй-жой қурилишини кенг кўламда амалга ошириш учун ҳамма имкониятлар мавжуд эканлигини кўрсатдилар.

— Биргина бизнинг коллективимиз, — деди Бекобод қурилиш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Могилевский, — 7 ноябргача пландагидан ташқари 1520 квадрат метр уй-жой биноси қуриб бериш ҳақида мажбурият олди. Биз 704-УНР, автобаза, машина-йўл станцияси коллективлари билан биргаликда йил охиригача пландагига қўшимча равишда 3000 квадрат метр уй-жой бинолари қуриш имкониятига эгамиз ва бунинг уддасидан чиқамиз.

Бошқарма коллективи бу йил 16 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариши керак. Ҳозир у, йилига 28 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўладиган ғишт заводи қурилишини тез суръатлар билан олиб бормоқда. Қурилиш партия ташкилоти қурувчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш йўли билан илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш, меҳнат унумдорлигини оширишга катта эътибор бераётир. Бу ерда ишлаётган ғишт терувчилардан А. Носонов, дурадгорлардан И. Прокофьев, токарлардан И. Эрматов ва бошқа ўртоқлар кунлик топшириқни доимо 200 процентга етказиб бажараётирлар.

704-УНР бош инженери ўртоқ Мартиросов ишчи ва инженер-техник ходимлар шу йилнинг ўтган даври ичида қарийб 13 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарганликлари ва 1500 квадрат метрга яқин уй-жой биносини қуриб фойдаланишга топширганликлари, улар йиллик қурилиш-монтаж ишлари ва уй-жой бинолари қурилиши планини ошириб бажариш мажбуриятини олганликлари ҳақида гапирди.

Қурувчилар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб оширилган мажбуриятлар олганлар. Улар Боёвут ва Далварзин пахта заводлари қурилишини шу йил сентябрь ойида тамомлаш, Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунигача шаҳар қишки кинотеатри ва сут-ёғ заводини қуриб, фойдаланишга топшириш учун курашни тобора кучайтирмоқдалар. УНР қурувчилари ўртасида байрам шарафига социалистик мусобақа тобора қизитилаётир.

— Аммо ишимизда жиддий камчиликлар ҳам бор, — дейди ўртоқ Мартиросов. — Заказчилар ишни тезлатиш чораларини кўрмаётирлар. Бу йил биз цемент заводига иккита цемент тегирмони қуриб беришимиз керак. Завод раҳбарлари бу вазифани муваффақиятли бажариш учун бизга етарли ёрдам бермаётирлар.

Актив қатнашчилари шаҳар партия ташкилоти уй-жой қурилишини кенгайтириш ва тезлаштириш имконини берадиган горькийликлар методини қўлланишга ҳануз етарли эътибор бермаётганини кўрсатдилар. Горькийликлар методи асосида бу йил 900 квадрат метр уй-жой биноси қурилади. Бу соҳада жуда катта имкониятлар бор ва ундан тўла фойдаланиш керак. В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи касаба союз комитетининг раиси Винокуров, 704-УНР ишчиси Норматов ва бошқа ўртоқлар шу ҳақда гапирдилар.

Йиғилишда капитал ва уй-жой қурилиши соҳасидаги камчиликлар қурувчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар талабга жавоб берарли даражада олиб борилмаётгани сабабли юз бераётгани таъкидланди. Шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари механизмлардан унумли фойдаланиш, илғорлар тажрибасини оммалаштириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш учун курашни етарли ташкил этмаётирлар. В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг директори Муҳамедов, 704-УНР прорабн Евсеев ва ишчиси Никифоров, цемент заводи директорининг ўринбосари Белозеров ва бошқа ўртоқлар йиғилиш қатнашчиларининг эътиборини ана шу масалага жалб этдилар.

Актив йиғилишида якка тартибда уй-жой қуришни кенг рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлаш, бу соҳада ишчи ва хизматчиларга ҳар тарафлама ёрдам бериш зарурлиги кўрсатилди.

Йиғилишда йиллик уй-жой қурилиши планини Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунигача бажариш, йил охиригача пландагидан ташқари 3 минг квадрат метр уй-жой биноси қуриб, фойдаланишга топшириш ҳақида қарор қабул қилинди.

Н. ГРЕНАДЕРОВ,
О. МЕЛИБОЕВ.

«Ташавтомаш» заводи янги маҳсулот ишлаб чиқараётганлиги учун бу ердаги мутахассислар тез-тез турли мураккаб проблематик масалаларга дуч келиб турадилар. Шунинг учун Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши машинасозлик бошқармасининг ходимлари заводга тез-тез келиб турадилар ва ҳал қилинмаган масалаларни мутахассислар билан маслаҳатлашиб, шу ернинг ўзида ҳал этаётирлар. **Суратда** (чапдан): завод бош инженери **А. М. Барабашин**, Халқ хўжалик кенгаши машинасозлик саноати бошқармаси ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи **А. Х. Балабан**, бошқарма бошлиғи **Ш. О. Хўжаев** ва завод ишлаб чиқариш бўлимининг инженери **Л. М. Ромалис** ўртоқлар асбобсозлик цехида автоприцеп ўқини қандай қилиб кўпроқ ва сифатли тайёрлаш тўғрисида маслаҳатлашмоқдалар. **В. Салов** фотоси.

Имкониятлардан унумлироқ фойдаланадиган бўлиб қолдик

«Ташсельмаш» заводининг бош инженери ўртоқ ВИНОКУРОВ билан суҳбат

Иқтисодий маъмурий районлар бўйича Халқ хўжалиги кенгашлари ташкил этилганлиги социалистик экономикамизни янада зўр бериб ривожлантириш юзасидан катта перспективаларни очиб берди.

Эндиликда ҳар бир корхонага, маҳаллий шарт-шароитлар ҳисобга олинган ҳолда яқиндан жонли ва оператив раҳбарлик қилинмоқда. Илгарилари заводимиз Иттифоқ министрлиги қарамоғида бўлганлиги учун баъзан арзимас масалалар билан ҳам Москвага мурожаат қилишга тўғри келар эди. Бу эса жуда кўп вақтимизни олар ва ортиқча қоғозбозликни туғдирарди. Тошкентдаги бирор корхонадаги ортиқча, лекин биз учун зарур бўлган асбоб-ускуна ёки материални олмоқчи бўлсак, жуда катта қийинчиликларга дуч келардик, ортиқча звенолар ва идорачилик тўсиқлари бу масалани оператив ҳал қилиш имконини бермас эди. Шу сабабли аксарият материалларни биз жуда кўп маблағ ва вақт сарфлаб, узоқ масофалардан ташиб келтиришга мажбур бўлар эдик.

Масалан, бизга ДТ-24-3 тракторларининг гильзаларини ишлаш учун йирик пармалаш станоги зарур эди. Бундай станок бизда йўқ эди. Шу сабабли дастлабки пайтларда биз гильзаларни ўзимиздаги мавжуд воситалар билан тайёрладик. Бунда 3 смена давомида бор-йўғи 8 трактор учун гильза тайёрладик. Табиийки, бу усул билан ишлаб чиқаришни кенгайтириб бўлмас эди.

Биз ўзаро маслаҳатлашиб, Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши машинасозлик бошқармасига мурожаат қилдик. Бошқармадаги ўртоқлар биз талаб қилаётгандек станок «Главэкскаватор»нинг машинасозлик заводида бор эканлигини айтдилар. Суруштириб кўрилганда, бу заводда станок тўла қувват билан ишлатилмаётган экан. Халқ хўжалиги кенгашининг кўрсатмасига биноан машинасозлик заводидаги кучли пармалаш станоги бизга олиб борилди. Шундай қилиб ишлаб чиқаришни бундан кейин ҳам ривожлантириб боришга ғоят катта имконият берадиган муҳим масала бир куннинг ўзидаёқ ҳал қилинди.

Техник сабабларга кўра қуюв цехимиз тракторларнинг кожухини қуя олмас эди. Заводимизда трактор ишлаб чиқаришни ташкил этиш планлаштирилаётган пайтда министрлик бу деталнн бизга Сталинграддан етказиб беришга қарор қилган эди. Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши ташкил этилгандан сўнг биз бу ердаги ўртоқларга кожухларни Тошкентдаги корхоналарнинг бирида тайёрлашни ташкил этишни илтимос қилиб мурожаат этдик. Халқ хўжалиги кенгашидаги ўртоқлар бу масалани тезда ҳал қилдилар ва Тошкент экскаватор заводида бизнинг заказларимиз тайёрланадиган бўлди. Трактор кожухларининг Тошкентда тайёрланиши ҳамда детални узоқдан ташиб келтириш тугатилганлиги туфайли уларнинг таннархи икки баравар камайтирилди.

Ҳозир машинасозлик корхоналарининг қуюв цехлари ихтисослаштирилмоқда. Бизнинг заводимиз «Чирчиксельмаш» ва «Ўзбексельмаш» заводлари учун чўян етказиб бермоқда. «Чирчиксельмаш» заводи эса ўз навбатида бизга пўлат етказиб бермоқда. Ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни кенг йўлга қўйиш ҳар бир корхонадаги мавжуд резервлардан ҳамда имкониятлардан тағин ҳам тўлароқ фойдаланиш ва шу асосда маҳсулот таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш имконини беради. Ҳозир «Чирчиксельмаш» заводида электродлар ишлаб чиқариш тўла механизациялаштирилмоқда. Бу завод иқтисодий районимиздаги барча корхоналарнинг электродга бўлган эҳтиёжини тўла қондира олади. Тошкентдаги корхоналардан бирида ихтисослаштирилган метиз тайёрлайдиган цех ташкил этилмоқда.

Халқ хўжалик кенгашининг ташкил этилиши муносабати билан планлаштиришдаги жуда кўп чалкашликларга ва камчиликларга барҳам берилди. Авваллари биз министрликдан йиллик планни январь ойида олар эдик. Шу сабабли биз ишлаб чиқаришни тўғри ташкил этишга яхши тайёргарлик кўра олмасдик. Бунинг устига, берилган план йил бўйи бир неча марта ўзгартирилар эди. Табиийки, бундай ҳол ишимизга жиддий зарар етказмай қолмасди.

Ҳозир аҳвол бутунлай бошқача. Заводда 1958 йил учун мўлжалланган план ишлаб чиқилди. Бу план Халқ хўжалиги кенгашида кўрилиб тасдиқланди.

Табиийки, дастлабки пайтларда ҳар бир янги ишнинг баъзи бир камчиликлари ҳам бўлади. Худди шундай камчиликлар Халқ хўжалик кенгашининг фаолиятида, айниқса таъминот масалаларида тез-тез учраб турибди. Кенгашнинг таъминот масалалари билан шуғулланадиган бўлимлари ўз ишларини чинакамига йўлга қўйиб юборганлари йўқ.

Корхоналарнинг бир меёрда тўла қувват билан ишлаши, даставвал, таъминот масалалари билан боғлиқдир. Шу сабабли Халқ хўжалик кенгаши таъминот масалаларига алоҳида эътибор бериши зарур. Шундай қилинганда, биз ўз имкониятларимиздан тағин ҳам унумлироқ фойдаланамиз ва халқ хўжалиги учун зарур бўлган маҳсулотларни янада кўпроқ ишлаб чиқарамиз.

Редакцияга хатлар

Ремонтга муҳтож кўчалар

Маълумки, областимиз колхозларида пахта терими бошланиб кетди. Терилган пахтани пунктларга ўз вақтида етказиб беришда йўлларнинг текис, кўприкларнинг эса мустаҳкам бўлиши катта аҳамиятга эга. Бироқ Бўка район йўл қурилиш бўлимининг раҳбарлари бундай муҳим ишга етарлича эътибор бермаяптилар.

Киров қишлоқ совети орқали ўтадиган йўл райондаги энг йирик «Ленин йўли», «Коммунизм», «Октябрь 40 йиллиги» колхозлари, МТС, пахта пункти ва Сталин номли 16- совхозни бир-бири билан боғлайди. Бу йўлдан ҳар куни юзлаб машиналар қатнайди. Лекин мана шундай катта давлат аҳамиятига эга бўлган катта йўл қаровсиз ҳолда ётибди. Йўлнинг баъзи жойлари чўкиб кетганидан ўнқир-чўнқир бўлиб кетган, баъзи жойларда эса кўприклар бузилиб, яроқсиз ҳолдадир.

Йўлнинг «Октябрь 40 йиллиги» ва «Коммунизм» колхозлари чегарасидан ўтадиган қисми ниҳоят даражада ёмон аҳволда. Шундай бўлишига қарамай, «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси Хосиятхон Маҳмудова ва «Коммунизм» колхозининг раиси Аролов ўртоқлар йўлларни ремонт қилиш ҳақида қайғирмаётирлар. Бу эса машиналарнинг нормал ҳаракатига халақит бериб, уларнинг бузилиб, тезда ишдан чиқишига сабаб бўлмоқда.

Шуниси қизиқки, район раҳбарлари шу йўлдан ҳар куни ўтадилар-у, лекин йўлни тузатиш ҳақида ҳеч нима демайдилар.

В. УСМОНОВ.

Радиоузель қачон ишга туширилади?

Мирзачўл районидаги «Коммунизм» колхози районда йирик, бадавлат колхозлардан ҳисобланади. Колхозда маданий-оқартув ишларини ривожлантириш учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Шундай бўлишига қарамай, колхоз ўзининг радиоузелига эга эмас. Колхоз раиси ўртоқ Содиқов колхозчиларнинг «радиоузел қурдириб берилсин» деган талабларини қондириш мақсадида номига радиоузель қуришга киришган бўлди-ю, аммо сал кун ўтмай иш тўхтади, қолди. Мана 6-7 ой бўлдики, радиоузел қурилиши тўхтаб ётибди. Ўртоқ Содиқов эса «радио эшитмасак ҳам ўтамиз» деган қолоқ кайфиятда юрибди. Колхоз партия ташкилотининг секретари бўлса, бу ҳақда раиснинг гапини қувватлайди.

Колхозда радиоузель қурилиши ҳақидаги аризаларга ким қулоқ солади?

А. ОТАЖОНОВ.

Кончилар талаби қондирилсин

Оҳангарон шаҳри тоғлик район бўлганлиги учун у ерда об-ҳаво тез-тез ўзгариб туради. Шунинг учун ҳам шаҳар аҳолиси август, сентябрь ойларида ҳам кузги кийимлардан фойдалана бошлайди. Кийимларнинг ҳаммасини ҳам тоғарада ювиб бўлмайди. Бунда кийимнинг ранги, ялтироқлиги йўқолади. Шунинг учун химчистка устахонасига эҳтиёж катта. Шуниси ачинарлики, кийимни чистка қилиш учун шаҳарда химчистка цехи йўқ. Шаҳар аҳолиси кузги ва қишки кийимларни Тошкентга келиб тозалатишга мажбур бўлмоқда.

Химчистка цехини ташкил этиш учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Лекин меҳнаткашларнинг бу ҳақдаги ариза ва шикоятларига шаҳар ижроия комитети раҳбарлари ўта кетган даражада эътиборсизлик билан қараб келмоқдалар. Шаҳар ҳунармандчилик комбинатининг директори Некрасов ва бош инженери Шлифер ўртоқлар томонидан химчистка цехини ташкил этиш юзасидан кўп марта ваъдалар берилган. Аммо, бу соҳада биронта амалий иш қилингани йўқ. Комбинат директори ўртоқ Некрасов бўлса янги баҳона топипти:

— Бизда зарур химиклар учун фонд йўқ ва мутахассисларга қулай шароит яратиб беролмаймиз,— дейди у.

Оҳангарон шаҳар меҳнаткашларининг ҳақли талаблари қондирилсин.

Н. БУХОРОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Бўкадаги савдо тармоқларига кенг истеъмол моллари келтирилсин“

Газетамизнинг шу йил 4 август сонида юқоридаги сарлавҳа билан чиққан хабарда Бўка районидаги магазинларда колхозчилар эҳтиёжига зарур бўлган кенг истеъмол моллари йўқлиги ва маданий молларга талаб тобора ошаётгани кўрсатилган эди.

Тошкент область ижроия комитети савдо бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Павлоцкийнинг редакциямизга ёзишича текширишда хабарда кўрсатилган фактлар тасдиқланган. Тошкент область матлубот союзи Бўка район матлубот жамияти орқали III кварталда 858 минг сўмлик газлама, 400 минг сўмлик уст кийим соттирган. Болалар учун ҳар хил оёқ кийимлари ажратишни «Обувторг»дан сўралган. Дала шийпонларидаги радиоприёмникларни таъминлаш учун радио батареялари келтирила бошланган.

Область матлубот союзи кийимга бўлган талаб ошганини ҳисобга олиб, қўшимча равишда турли устки кийимлар тиктириш тадбирларини кўрган.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ўзбекистонда Октябрь революциясининг ғалабаси

Инсоният тарихида янги даврни — социализм ва коммунизм даврини бошлаб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 40 йиллиги яқинлашиб келмоқда. Ишчилар синфи томонидан камбағал деҳқонлар билан иттифоқ бўлиб, Улуғ Ленин бошчилигидаги Коммунистик партия раҳбарлиги остида амалга оширилган Октябрь революцияси собиқ чор Россиясининг барча мазлум халқларига озодлик олиб келди. КПСС Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими ҳамда КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг яқинда матбуотда эълон қилинган тезислари Октябрь бошлаб берган буюк иш мазмунини ёрқин баён қилиб берди. «Ўзининг миқёси жиҳатидан жуда улкан бўлган, ўзининг мақсадлари ва вазифалари жиҳатидан ғоят чуқур революция бўлган Октябрь революцияси, дейилади тезисларда, меҳнаткашларнинг асрий истак ва орзуларини рўёбга чиқарди, одамнинг одам томонидан эксплуатация қилинишини тугатилганлигидан, ҳар қандай социал ва миллий зулм тугатилганлигидан дарак берди, социализм, тинчлик, халқларнинг тенгҳуқуқлилиги ва дўстлиги улуғ идеяларини тантанали равишда эълон қилибгина қолмасдан, шу билан бирга амалга ҳам оширди». Ўзбекистоннинг ўтмишда орқада қолиб келган мазлум меҳнаткашлар оммаси Октябрь революцияси ғалабаси туфайли янги жамиятнинг озод ва тенгҳуқуқли қурувчилари бўлиб қолдилар, мамлакат халқ хўжалигининг барча соҳаларида ғоят катта муваффақиятларга эришдилар.

Чор самодержавиеси ағдариб ташлангач, бутун мамлакатда бўлгани сингари Туркистонда ҳам қўш ҳокимиятчилик: бир томонда Муваққат ҳукуматдан иборат буржуазия диктатураси, иккинчи томонда Ишчи ва солдат депутатлари Советларидан иборат ишчилар синфи билан меҳнаткаш деҳқонлар диктатураси вужудга келди. Февраль революцияси самодержавиени қулатган бўлса ҳам, лекин у революциянинг барча вазифаларини ҳал қилмади ва қила олмас эди. Муваққат ҳукумат чоризмнинг халққа қарши сиёсатини давом эттиравердн, революцияни бўғиб ташлашга ҳамда монархияни тиклашга ҳаракат қилди.

Муваққат ҳукуматнинг Туркистонда тузилган комитети ва унинг жойлардаги органлари тепасида чор амалдорлари, эсерлар, меньшевиклар, буржуа миллатчилари турар эдилар. Улар мустамлакачилик, контрреволюцион сиёсатни ўтказдилар. Маҳаллий халқ ҳуқуқсиз бўлиб қолаверди, завод ва фабрикалар, ер-сув капиталистлар билан помешчиклар қўлида қолаверди. Мамлакат экономикасини вайрон қилаётган империалистик уруш давом этаверди.

Буржуазия билан помешчиклар ҳукумати мамлакатни бу ҳалокатли урушдан қутқаришни ўйлаб ҳам кўрмас, балки ўз фаолияти билан бунинг аксини қилар эди. Меҳнаткаш халқнинг аҳволи жуда оғирлашди. Туркистонда қишлоқ хўжалик экинлари, биринчи галда пахта экини майдонлари анча камайиб кетди. 1917 йилда пахта экини майдонлари 1916 йилдагига қараганда 194.370 десятин камайди.

Озиқ-овқат танқислиги авжга чиққан эди. Бундан меҳнаткашлар қаттиқ жабр кўрдилар. Барча озиқ-овқат молларининг нархи, шу жумладан ноннинг нархи жуда кўтарилиб кетди. 1917 йилда ноннинг нархи 1916 йилдагига нисбатан 30 мартадан кўпроқ қимматлашди.

Ҳокимият тепасига чиқиб олган буржуазия ишчилар синфининг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш учун ҳеч қандай иш қилмади. Ишчилар энг оғир шароитларда 10-12 ва ундан ҳам кўпроқ соатлаб ишлар эдилар. Корхона эгалари саботаж қилганликлари натижасида ишчиларнинг аҳволи янада оғирлашди, ишсизлик кўпайди, иш ҳақи камайиб кетди. Ишчиларнинг барча ҳақли талаблари Муваққат ҳукумат томонидан корхона эгалари фойдасига ҳал қилинаверди.

Маҳаллий миллий буржуазия Ўзбекистонда эски феодал тузумини сақлаб қолишда Муваққат ҳукуматга катта ёрдам берди. Февраль буржуа-демократик революциясининг дастлабки кунларидан бошлабоқ Ўзбекистоннинг эксплуататор синфлари, буржуа миллатчилари, капиталистлар, пантуркчилар ва бошқа душман унсурлар «Шўрои ислом», «Шўрои уламо», «Иттиҳод» деб аталган турли миллатчилик ташкилотлари ва жамиятларига бирлашиб, шариатнинг реакцион системасини сақлаб қолишга, эксплуататор синфларнинг илгариги имтиёзларини сақлаб қолишга жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилдилар.

Қайтадан тикланган социал-демократик ташкилотлар сафида 1917 йил баҳордан бошлаб вужудга кела бошлаган мустақил большевистик группалар олдида дастлабки вақтларда етарли даражада уюшмаган ва онги етилмаган, Муваққат ҳукумат, меньшевиклар, эсерлар ва буржуа миллатчиларига ишонч билан қараган меҳнаткаш халқ оммаси орасида чидам билан тушунтириш ишлари олиб бориш вазифаси турар эди. Большевиклар халқ оммасига Муваққат ҳукумат сиёсатининг хоинликдан иборат эканлигини, меньшевик ва эсерларнинг сиёсати халқнинг ашаддий душманлари билан тил бириктирув эканлигини тушунтириб беришлари керак эди.

Ўзбекистон большевиклари ғоят оғир шароитларда иш олиб бордилар. Большевиклар ташкилотининг кам сонли ва назарий жиҳатдан ҳали ожиз бўлганлиги, бунинг устига меньшевиклар билан бир ташкилотда турганликлари маҳаллий аҳолини бирлаштириш, сиёсий жиҳатдан чиниқтириш, шунингдек оммани меньшевиклар ва эсерлар таъсиридан қутқариб олиш ишида кўп қийинчиликлар туғдирди. Ўзбекистон большевиклари икки ёқлама кураш олиб бордилар, меньшевик ва эсерларни фош қилдилар, уларнинг хоинликдан иборат сиёсатини очиб ташладилар, революциянинг ривожланишини тўхтатишга, миллатлар ўртасида низо чиқаришга жон-жаҳди билан уринган буржуа миллатчиларига қарши тинмай курашдилар.

Ишчи ва солдат депутатлари Советлари составига кирган большевиклар меҳнаткаш халқнинг ҳуқуқ ва манфаатларини қатъият билан ҳимоя қилдилар. Советлар эсер ва меньшевикларга анча ўринларни бериб қўйган ҳамда февраль революциясидан кейинги дастлабки ойларда Муваққат ҳукумат сиёсатини қўллаб-қувватлаган бўлсалар ҳам, большевикларнинг таъсири остида очарчиликка, чайқовчиликка, вайронликка қўлидан келганича қарши курашди, ишчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилди, ер масаласини ҳал қилишга кўп эътибор берди. Большевиклар ва Советларнинг ишчи депутатлари мусулмон меҳнаткашлари союзлари сингари миллий демократик ташкилотларга катта ёрдам кўрсатдилар, уларнинг ўсиши ва мустаҳкамланишига, революцион фикрларининг шаклланишига ёрдам бердилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлар оммаси Советларни ўз давлат органлари деб билдилар, унга ишондилар, ёрдам сўраб мурожаат қилдилар, уларнинг фаолиятини маъқулладилар, қўллаб-қувватлаш истагини билдирдилар. Революцион воқиалар жараёнида меҳнаткаш халқ оммаси Муваққат ҳукумат бой синфлар томонида эканлигига, уларнинг манфаатини ҳимоя қилаётганлигига, бу ҳукумат халқнинг турмушини яхшиламаслигига, хўжаликдаги вайронликни тугата олмаслигига ишонч ҳосил қилдилар. Февраль революцияси ҳал қилмаган ички зиддиятлар тобора чуқурлашди.

Иқтисодий вайронлик, империалистик уруш, меҳнаткашлар аҳволининг жуда ёмонлашиб кетганлиги, ишсизлик, очарчилик кенг халқ оммасининг Муваққат ҳукумат сиёсатидан норозилигини авж олдирди, меҳнаткашлар оммасининг революцион кайфиятини янада юксалтирди, шаҳар ва қишлоқдаги синфий курашни кескинлаштирди. Мамлакатда янги, социалистик революция кўтарилмоқда эди. Фақат шу революциягина мамлакатни ҳалокатли империалистик урушдан ва хўжалик вайронлигидан қутқара олар эди.

Коммунистик партия ана шундай ғоят мураккаб сиёсий шароитда халқ оммасига революцияни янада ривожлантириш учун курашнинг аниқ программасини кўрсатиб бериш керак эди. В. И. Лениннинг машҳур Апрель тезислари ана шундай программа бўлди. Партиянинг VII (апрель) конференцияси ишига асос қилиб олинган Лениннинг Апрель тезислари революциянинг навбатдаги янги босқичида большевикларнинг революцион фаолиятини авж олдириш учун ғоят катта аҳамиятга эга бўлди. Бу тезислар большевикларни буржуа-демократик революциясининг ўсиб социалистик революцияга айланиши учун курашнинг доҳиёна плани билан қуроллантирди, мураккаб революцион шароитда большевистик партиянинг вазифаларини белгилаб берди.

Коммунистик партияни курашнинг жанговар программаси билан қуроллантирган апрель конференцияси қарорларига амал қилиб, коммунистлар миллионларча меҳнаткашлар оммасини ўз томонларига ўтказиб олиш юзасидан катта иш бошлаб юбордилар. Ўзбекистон большевиклари халқ оммасига Муваққат ҳукумат ва унинг Туркистон комитетининг реакцион сиёсатини, буржуазия билан пролетариат манфаатлари ўртасидаги тафовутни тушунтириб бердилар. Большевиклар ҳокимият тепасида эксплуататор синфлар турган бир вақтда меҳнаткашлар тинчликка ҳам, ер олишга ҳам, нон олишга ҳам, озодликка ҳам эриша олмасликларини кўрсатиб бердилар. Большевиклар ўзларининг адолатли агитация ва пропагандалари, адолатли хатти-ҳаракатлари билан халқ оммасининг муҳаббатига сазовор бўлдилар, революциянинг раҳбар кучи бўлдилар.

Мамлакатда революцион кўтарилиш тинмай авж олди. Бу кўтарилиш биринчи галда ишчилар синфи революцион ҳаракатининг ўсиб боришида кўринди. Мамлакатнинг марказида ҳам, шунингдек унинг чекка ўлкаларида ҳам катта стачкалар, забастовкалар бўлиб турди. Улар юксак онглилик ва уюшқоқлик билан ўтказилар эди. Деҳқонларнинг помешчик ерларини эгаллаб олиш учун кураши ҳамда армия сафидаги революцион кайфият тобора ўсиб борди.

1917 йил баҳори ва ёзида мамлакат марказида бўлиб ўтган революцион воқиалар таъсири остида Ўзбекистонда ҳам революцион ҳаракат кенг тус олди. Тошкент, Қўқон, Самарқанд, Наманган, Каттақўрғон, Скобелев ва бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари ўз манфаатлари учун курашга киришдилар. Улар иш ҳақини ошириш, 8 соатлик иш кунини жорий қилиш, меҳнат шароитини яхшилаш, меҳнат отпускаларига ҳақ тўлаш, ишчи контроли ўрнатишни талаб қилиб чиқадилар, локаутларга қарши курашадилар.

Тошкентдаги қандолат фабрикасининг ишчилари, Қўқондаги ака-ука Вадьяевлар пахта фирмаси, пахта тозалаш заводлари, Бухородаги «Беш-бош» пахта тозалаш заводлари, ширкатлари, Андижондаги бўёқчилик корхоналари ва ёғ заводи ишчилари иш ташладилар. Ўзбекистоннинг айрим корхоналаридаги ишчилар ўзларича 8 соатлик иш куни жорий қилдилар.

Шу вақтга келиб деҳқонлар ўртасида ҳам ҳаракат кучаяди. Чоризмнинг ағдарилганлиги қишлоқдаги меҳнаткаш аҳолининг турмушини яхшилашга олиб келмади. Бойлар аввалгидек зулм қилавердилар, миллий ва ижтимоий зулм янада кучайди. Деҳқонлар ер ҳам, сув ҳам, нон ҳам, озодлик ҳам олмадилар. Муваққат ҳукумат уруш эҳтиёжлари учун деҳқонлар қўлидан мажбурий солиқлар тарзида хомашё, озиқ-овқат, ем-хашак, иш ҳайвонларини тортиб олмоқда эди. Деҳқонларнинг хўжалиги тобора вайрон бўла борди. Қишлоқдаги синфий зиддиятлар кескинлашди. Муллалар ва бойларнинг таъсиридан секин-аста қутила борган деҳқонлар қишлоқдаги эксплуататор ҳокимларга, Муваққат ҳукуматнинг амалдорларига қарши чиқа бошладилар. Улар қишлоқ ва волость маъмурларига бўйсунишдан, турли озиқ-овқат солиқлари тўлашдан бош тортдилар, сувни адолат билан тақсим қилиш учун курашдилар. Касаба союзлари, мусулмон меҳнаткашлари союзлари тузилиши ва тикланиши билан Ўзбекистон меҳнаткашлар оммасининг синфий кураши анча кўп ташкилий тусга кирди. Темирйўлчилар, заводлар ва устахоналарнинг ишчилари, турли касблар савдо-саноат хизматчилари касаба союзларига бирлашадилар. «Бизни куч деб таниб ҳисоблашадиган бўлиб қолдилар, — деди заводлар ва устахоналар ишчилари союзининг вакили шаҳар касаба союз мажлисида, — союз синфий кураш нуқтаи назарида турибди».

Касаба союз ташкилотлари Тошкентда, шунингдек Андижон, Самарқанд, Наманган, Қўқон, Скобелев ва бошқа жойларда ҳам тузилди. Биргина Тошкентнинг ўзида июнь ойида 40 га яқин касаба союз ташкилотлари бор эди.

Ўзбекистон қовунлари ширин чиқди

Шу кунларда Москвада — Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси залларида бўлиб Ўзбекистон залининг «Сабзавотлар ва консервалар» павильонига кириб қолгудек бўлсангиз, ажойиб ҳид думоғингизга урилади: бу ерда мамлакатимизнинг республикаларида шу йили ёзда ўстирилган полиз экинлари, сабзавот маҳсулотларининг натурал экспонатлари кўриги ўтказилаётир.

Ўрта Осиё, Украина, Белоруссия, Молдавия республикалари ҳамда Сталинград, Астрахань ва РСФСРнинг бошқа областларидан бу ерга қовун, тарвуз, қовоқ сингари полиз экинларининг юзга яқин гибрид сортлари юборилган.

Натурал экспонатларни кўздан кечирар экансиз, ўз ишига муҳаббат қўйган, сабзавот ва полиз экинлари ўстириш билан шуғулланувчи деҳқонларнинг меҳнатда ажойиб ютуқларни қўлга киритаётганликларини ҳис қиласиз. Каттакон «Сухумис» тарвузи, «Сариғулаб» сортли ҳамда «Шалах» сортли қовунлар, Днепр қовоғи ва бошқа жуда кўп экспонатлар ўзининг ширинлиги ва хушбўй ҳидлилиги билан томошабинларни ҳайратда қолдирмоқда, уларнинг диққатига сазовор бўлаётир.

Тошкент области хўжаликларида етиштирилган сабзавот ва полиз экинларининг экспонатлари тўғрисида алоҳида айтиб ўтиш керак. Калинин районидаги генерал Собир Раҳимов номли, Ворошилов номли колхозларда етиштирилган «Қизилуруғ», «Кўкча» сингари олтинранг қовунлардан алоҳида пирамидалар ташкил қилиб қўйилгак экспонатлар олдида томошабинлар узоқ тўхтаб қоладилар. Бу қовунлардан татиб кўрган киши деҳқонга балли, дейди. Таклифлар дафтаридаги жуда кўп ёзувлар ҳам ана шундан далолат беради.

Биз павильондан ташқарига чиққанимизда палатканинг олдида одамлар нимагадир навбат кутиб туришарди. Кандай буюм сотилмоқда? Маълум бўлишича, бу ерда Калинин районидаги «Октябрь самараси» колхозининг қовунлари харид қилинаётган экан. Бу колхоз Москвага «Оқуруғ», «Ананас» сортли қовунлардан бир неча тоннасини юборибди. Қовунларнинг бири-биридан ширин, бир-биридан хушбўй. Шунинг учун ҳам кўпчилик кишилар виставкадан уйларига қайтаётиб бу қовунлардан биттаиккитасини олиб кетишга одатланиб қолганлар.

Полиз экинлари натурал экспонатлари кўригининг жюриси Ўзбекистоннинг қовунларини юқори баҳолади.

Л. АПАРНИКОВ.

Бойлик яратувчи азаматлар билан сўзлашганда...

Машинадан тушгач, чап томонга бурилдик. Икки томонида қатор тераклар қуюқ соя ташлаб турган кўча бўйлаб бироз юрган эдик, чап томонда кўмкук дарахтлар орасида мухташам бино кўзга ташланди. Бу Калинин районидаги генерал Собир Раҳимов номли колхознинг (раиси ўртоқ М. Маърупов) правление идораси. Раисни ўз кабинетида учратдик.

— Гап шундай, — дер эди у олдида ўтирган суҳбатдошига, — ҳозиргача 37 гектар ер шудгор қилинибди, ишни тезлаштириш керак. Бугун механизаторларни йиғиб, колхозчилар билан биргаликда мажлис ўтказсак...

— Жуда яхши фикр, тўғри ўйлабсиз, — деб раиснинг фикрини маъқуллади у.

Раис билан суҳбатлашиб ўтирган МТС директори ўртоқ Эсон Йўлдошев экан. Раис у билан яна нималар ҳақидадир маслаҳатлашиб олгач, биз билан ташқарига чиқди. Ёзнинг бир учи гўё шу ердан бошланган, деҳқоннинг саҳийлиги ва табиатнинг тантилиги шу ердаги ҳаётда ўз ифодасини топгандек туюларди. Қовун-тарвузлар, анордек помидорлар, узум ва картошка ортиб олган машина ва аравалар тез-тез ўтиб турибди.

— Бу йил сабзавот сероб, қовун-тарвуз мўл бўлди, — дейди раис шаҳар томонга бурилган машинани кўрсатиб, — колхозимизда 11 та машина бор. Булар билан ҳар куни шаҳарлик биродарларимизга 50-60 тонна сабзавот маҳсулоти етказиб бермоқдамиз.

Раис сўзини тугатмаган эди ҳамки, ўрта ёшлардаги қорачадан келган бир киши келиб, унга мурожаат қилди:

— Помидорларимиз ғарқ пишган, шохларини эгиб юбораяпти. Лекин узиб жойлай десак, яшик етишмаяпти.

— Шошиб қолдик, денг. Балли азаматларга, хўш бугун ўн тонна помидор берасизларми?

— Кўп бўлса бўлади-ю, кам бўлмайди...

— Бу киши Ҳакимбой Зияев, илғор бригада бошлиқларимиздан, серғайрат, ишнинг кўзини биладиган деҳқонлардан, — деди раис.

Биз Ҳакимбой Зиявнинг бригадасида бўлдик. Ҳақиқатан ҳам раиснинг таърифлаганича бор экан. Бригада аъзолари 37 гектар ерда помидор, картошка, пиёздан мўл ҳосил етиштирибдилар.

Биз қовун полизидамиз: «қизил уруғ», «босволди», «чўгир», «ананас» сортли қовунлар кўмкўк палаклар орасида ўз мағизига шакар шимиб, етилмоқда.

— Қовунингизга ўғит солаётганда шакар ҳам қўшганмисиз, — деб ҳазиллашдик, — бир тилим қовундан татиб кўрарканмиз.

— Етиштираётганларнинг қўли ширин-да, — кулиб жавоб берди бригадир, — қовун кам сув бўлса мазали, хушбўй бўлади. Қовун-тарвузни суғоришда ниҳоят эҳтиётлик керак. Агар ҳа деб сув қўйилаверса, серсув бўлиб қолиб, мазаси камаяди.

Бригаданинг Қодиржон Отажонов, Жумабой Асадов, Одил Асқаров каби илғор аъзолари билан суҳбатлашдик. Улар сабзавот ва полиз экинларидан қандай қилиб мўл ҳосил етиштираётганлари ҳақида сўзлаб бердилар. Бригададаги катта-дан-кичик ишнинг сифатли бўлишига, суғоришнинг ўз вақтида ўтказилишига эришаётгани учун ҳам шундай қувончли натижаларга эришилмоқда. Бу ерда ҳар гектар ерга 10-12 тоннадан гўнг солинибди. Бригада аъзолари ҳозирги кунга қадар гектаридан 20 тоннадан ортиқ қовун-тарвуз олдилар. Лекин далада ҳали ҳосил кўп.

Колхознинг бошқа бригадаларида иш қандай? Мана, шаҳардан чиқаверишдаги катта йўлнинг чап томонида бир гуруҳ колхозчилар картошка ковламоқда. Бу, ўртоқ Т. Деҳқонбоева бошлиқ бригаданинг ерлари экан. Бригадирнинг ўзи ҳам шу ерда, у қопларни аравага ортиш, қоплашда колхозчиларга ёрдам бераётир. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан 15 тоннадан картошка етиштириш ва ҳосилни сира нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун ҳаракат қилаётирлар.

Колхознинг қайси бригадаси ёки звеносига борманг, астойдил меҳнат қилаётган кишиларни кўрасиз. Миришкор деҳқонлар шаҳарлик биродарларни сабзавот, узум, картошка билан таъминлаш учун курашмоқдалар. Етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишни уюшқоқлик билан ўтказиб, келгуси йилнинг тараддудини кўрмоқдалар, ҳосилдан бўшалган ерлар пешма-пеш шудгор қилинаётир.

Биз далаларни айланар эканмиз, бу колхоз аъзолари қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш учун бир тан-бир жон бўлиб ишлаётганликларини кўриб хурсанд бўлдик. Шундан кейин колхознинг фермасига бордик. Ферма мудири ўртоқ М. Тошметов илгари колхозда чорвачиликка етарли эътибор берилмасдан келинганлиги тўғрисида гапирди.

— Эсимда бор, — дея сўзида давом этди у, — 1952 йилда ферма ташкил қилишга киришган эдик, ўшанда фермамизда атиги 10 бош сигиримиз бўлиб, улардан йилига 7 тоннага яқин сут соғиб олган эдик, холос. Эндиликда чорвачилик — хўжалигимизнинг энг сердаромад тармоқларидан бирига айланди. Ҳозир фермамизда 299 бош қорамол бор. Шулардан 85 таси соғин сигир. Бу сигирлардан йилига 304 тонна, яъни ҳар бош сигирдан 2600 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдамиз.

Колхоз фермасини айланганимизда молларнинг яхши боқилаётганлигини кўрдик. Фермадаги асосий ишлар механизациялаштирилган. Ҳозирги пайтда ҳар бир сигирга кунига 15 килограммдан маккажўхорининг кўк пояси, 30 килограммдан хўл беда, 10 килограмм сабзавот 1,5 килограмм кунжара бериб боқилаётган экан.

— Сигир боқишда режимга қатъий амал қиламиз, бўлмаса сутини камайтиради. Ўтган куни сут соғувчиларимиз ранжишди, нега дейсизми, аравакашларимиз бепарво қолиб, маккажўхорининг кўк поясини ўз вақтида етказиб бермадилар; сигирлар зарур озиқни ўз вақтида емади, оқибатда нима бўлди, денг, сигирлар сутини камайтирди-қўйди. Бу воқиа колхоз правлениесига хабар қилинди, ем-хашак бригадасига айтиладиган гап айтилди. Энди ундай ҳолиса юз бермайдиган бўлиб қолди. Ўз вақтида тўйдириб боқилаётган сигирлар сутини тобора оширмоқда. Илғор сут соғувчилардан Қумри Рихсиева, Д. Мария ўртоқлар сут соғиб олишда намуна бўлаётирлар. Улар ўз боқимидаги 11-15 бош сигирнинг ҳар биридан 2600-2700 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар. Колхозда сут соғиб олишда умумий юксалишга эришилаётгани учун 8 ойлик сут соғиб олиш плани муваффақиятли бажарилди. Ҳар бир сигирдан ўрта ҳисоб билан 1682 литрдан сут соғиб олинди, — дейди Тошметов.

Колхоз чорвадорлари партия ва ҳукуматимизнинг аҳоли жон бошига сут, гўшт, ёғ етиштириш соҳасида яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш тўғрисидаги чақириғига жавобан шу йилнинг ўзидаёқ ҳар 100 гектар ер ҳисобига 249 центнердан сут, 21 центнердан гўшт етиштиришга қарор қилганлар. Колхознинг сутчилик фермасида тайёрланаётган пиширилган сут, қатиқ шаҳар аҳолисига ўз вақтида юборилиб турибди.

— Энди колхозчилар ўз сигирининг сутини бозорга олиб чиқиб сотишга овора бўлмайдилар, улар сутни шу ерга топширадилар. Ҳар ўн кунда ҳисоб-китоб қилиб турамиз. Шаҳарда 10 та дўконимиз бор. Бу дўконлар орқали ҳар куни 1-1,5 тонна сут-қатиқ савдо қилинади, — дейди сутчилик фермасининг мудири ўртоқ Аҳмедов.

Колхоз чорвадорлари соғин сигирлар маҳсулдорлигини ошириш учун уларнинг зотини яхшилаш соҳасида ҳам бирмунча ишлар қилдилар. Остфриз зотли 20 га яқин бузоқ ва бир неча бош жайдари бузоқ тажрибали колхозчилар томонидан парвариш қилинмоқда.

Бу ерда ҳар йили ҳам чорва қишловига пухта тайёргарлик кўрилиб, мўл-кўл ем-хашак тайёрланади. Чорвачилик тинмай ривожланиб бораётганлигининг асосий сабабларидан бири ҳам шу. Бу йил ҳам колхозда дағал ем-хашак тайёрлаш ва силос бостириш ишига эрта киришилди. 60 гектар ерга экилган маккажўхори силосбоп қилиб ўстирилди ва ҳозирга қадар 1600 тонна силос бостирилди. Ҳар бош сигирга 8-10 тоннадан силос тайёрлаб қўйилди. Шунингдек, беда ва бошқа ем-хашак жамғариш давом эттирилмоқда.

Колхозда сабзавотчилик ҳам, чорвачилик ҳам тез суръатлар билан ривожланмоқда. Натижада колхоз хўжалиги юксалиб, колхозчиларнинг турмуши, ҳаёти тобора фаровон бўлаётир. Колхоз ўтган йили 5 миллион 370 минг сўм даромад қилган эди. Шундан 1 миллион 100 минг сўм даромад чорвачиликдан олинган.

Бу йил, шубҳасиз, даромад янада кўпаяди. Колхоз аъзоларининг шу кунларда олиб бораётган ишлари, эришган ютуқлари бунинг гаровидир.

Колхозда бу йил ҳар гектар ердан 14 тоннадан картошка, 8 тоннадан пиёз, 24 тоннадан қовун-тарвуз етиштириш юзасидан мажбурият олинган. Шубҳасиз, бу мажбурият ҳам ортиғи билан бажарилади.

Бу колхознинг қовун-тарвузини татиб кўрган ёки сут-қатиғини харид қилган ҳар бир шаҳарлик, «раҳмат сизга, азамат деҳқонлар», дейиши аниқ.

Н. РИХСИЕВ.

МИРЗАЧЎЛДАГИ ЁШ ҚУРУВЧИЛАР СЛЁТИ

ЯНГИЕР, 19 сентябрь. (ЎзТАГ). Кеча бу ерда қўриқ ерларни ўзлаштирувчи Ўзбекистон ёшларининг биринчи слёти бўлди. Бу слётда 500 дан ортиқ киши қатнашди. Ўзбекистон КП Янгиер шаҳар комитетининг секретари И. Р. Раҳматов Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштириш соҳасида бундан буён бажариладиган ишларни ташкил этиш ва ёш қурувчиларнинг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Слёт қатнашчилари ўз нутқларида иш тажрибалари билан ўртоқлашдилар, Улуғ Октябрнинг 40 йиллигига қандай меҳнат совғалари тайёрлаётганликлари тўғрисида сўзлаб бердилар.

Арматурачилар бригадасининг бошлиғи ўртоқ Ҳамдамов бундай деди:

— Кейинги ойларда Мирзачўл ўтган йилнинг охиридагига нисбатан тамомила ўз қиёфасини ўзгартди. Биз ўзимиз ҳам ўсдик: тажриба тўплаб чиниқдик. Эндиликда ҳар биримиз сменада камида икки норма бажариш учун дадил кураш олиб боришимиз мумкин.

Слётнинг бошқа қатнашчилари бу чақириқни аҳиллик билан қувватладилар.

Қурувчи илғор ёшларнинг бир группасига кўкракка тақиладиган «Социалистик мусобақа аълочиси» значоклари, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва область комсомол комитетининг фахрий ёрлиқлари топширилди.

Қисқа сатрларда

* **Мирзачўл.** «Золотая орда» станцияси атрофида янги-янги турар-жой бинолари қад кўтармоқда. Яқинда бу ерда 11 та турар-жой биноси фойдаланишга топширилди. Бу уйларда темир йўл ишчилари яшаётирлар. Бундан ташқари, райондаги Ленин номли колхозда 300 томошабинга мўлжалланган катта клуб биноси қурилмоқда.

Х. Халилов.

* **Чиноз.** Райондаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг 2 та участкасида болалар боғчаси биноси қурилиб, ишга туширилди. Бинолар типовой проект асосида қурилган бўлиб, ёш болаларни тарбиялаш учун барча кулайликларга эгадир.

А. Убайдуллаев.

* **Октябрь.** «Шарқ юлдузи» колхозида турар-жой бинолари қуриш қизғин давом этмоқда. Колхоз правлениеси бу йил 12 та стандарт уй қуришни планлаштирган эди. Ҳозир бу уйларнинг бир қисми қуриб битказилди. Колхозчилар кенг ва ёруғ уйларда яшамоқдалар.

Х. Мадазимов.

* **Янгийўл.** Ворошилов номли колхоз қишлоғидан Сирдарё районига олиб борувчи янги йўл қурилди. Олтинчи беш йилликда қурилиши кўзда тутилган бу йўлнинг битказилиши фақатгина Ворошилов номли колхоз аҳолиси учун эмас, балки районнинг бошқа колхозлари учун ҳам катта қулайлик туғдирди: узоқ йўл яқин бўлди.

Н. Жабборов.

* **Тошкент.** Ишчилар шаҳарчасида «Водоканал» тресгги ишчилари учун 30 оилага мўлжалланган ҳашаматли турар-жой биноси қуриб битказилди. Ишчиларнинг оилалари янги бинога кўчиб кирдилар.

Қ. Аҳмеров.

СССР Олий судининг пленуми

Яқинда СССР Олий Судининг раиси ўртоқ А. Ф. Горкин раислигида СССР Олий Судининг навбатдаги пленуми бўлди.

Пленум СССР Олий Совети Президиумининг «Меҳнат жанжалларини қараб чиқиш тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида» деб 1957 йил 31 январда чиқарган Фармони муносабати билан СССР Олий Суди граждан ишлари суд коллегиясининг раиси ўртоқ П. И. Бардиннинг «Граждан меҳнат ишлари бўйича суд практикаси тўғрисида» қўлланма бўладиган изоҳ-тушунтириш проекти ҳақидаги докладини эшитди.

Пленум ана шу проект юзасидан иттифоқчи республикаларнинг Олий судлари ва юстиция министрликларидан, ВЦСПСдан, СССР Министрлар Советининг меҳнат ва иш ҳақи масалалари билан шуғулланувчи давлат комитетидан, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссиядан ва бошқа бир қанча давлат ҳамда жамоат ташкилотларидан олинган таклиф ва мулоҳазаларни, шунингдек иттифоқчи республикаларда меҳнат ишлари бўйича суд практикасини ўрганиш масалаларини қараб чиқди.

Меҳнат жанжалларини қараб чиқиш вақтида суд практикасида пайдо бўладиган масалалар муносабати билан Пленум судларга тегишли изоҳлар берди. Жумладан, Пленум корхонада, муассасада, ташкилотда маҳаллий касаба союз комитети ёки касаба союз ташкилотчиси бўлмаган ва ходим меҳнат жанжали бўйича касаба союз ташкилотларига мурожаат қилиш имкониятига эга бўлмаган тақдирда, бундай жанжал бевосита халқ судида ҳал этилиши лозим, деб кўрсатди. Пленум ходим ёки маъмуриятнинг халқ судига ариза беришида ўн кунлик муддат ўтказиб юборилган тақдирда, узрли сабаблар бўлганида ўтказиб юборилган муддат суд томонидан тикланиши мумкин, деб тушунтирди.

Меҳнат жанжали қараб чиқилган пайтда мансабдор кишиларнинг нотўғри ҳаракат қилганликлари ва бундай ҳаракатлар меҳнат ҳақидаги қонунларнинг улар томонидан қўпол бузилганлигини исбот этган тақдирда, суд айбдорларни жавобгарликка тортиш тўғрисида алоҳида ажрим чиқариши керак, деб судларга кўрсатма берилди.

Пленум СССР Олий Совети Президиумининг 1957 йил 31 январь Фармонининг судлар томонидан тўғри ва бир хил қўлланилиши билан боғлиқ бўлган бошқа бир қанча масалалар юзасидан кўрсатма берди.

Пленум СССР Олий Суди раисининг ўринбосари, жиноят ишлари суд коллегиясининг раиси ўртоқ Н. К. Морозовнинг доклади юзасидан СССР Олий Совети Президиумининг «Қасддан ўлдирганлик учун жиноий жавобгарликни ошириш тўғрисида» деб 1954 йил 30 апрелда чиқарган Фармонини қўлланиш тартиби ҳақида судларга қўлланма бўладиган изоҳлар берди.

Пленум изоҳ бериб айтдики, ана шу Фармон СССР ва иттифоқчи республикалар жиноят қонунлари асосий низомларининг 31-моддасида, шунингдек иттифоқчи республикалар жиноят кодексларининг жиноятни оғирлаштирадиган вазиятда қасддан ўлдирганлиги учун жиноий жавобгарликка тортишни кўзда тутган тегишли моддаларида кўрсатилган ҳолларда қўлланилиши мумкин. Судлар бундай ҳолларда жиноятчининг ва у қилган жиноятнинг хавфли бўлиш даражаси ва характерини, жиноятчининг кимлигини ва жиноят мотивларини ҳисобга олишлари керак.

Бундан ташқари, Пленум граждан ва жиноят ишлари бўйича СССР Олий Судининг раиси ва СССР Бош прокурорининг протестларини қараб чиқди.

Пленумнинг ишларида СССР бош прокурори вазифасини ижро этувчи ўртоқ П. И. Кудрявцев қатнашди.

Ўзбекистон Журналистлар союзи ташкилот бюросида

Ўзбекистон Журналистлар союзи ташкилот бюросининг биринчи мажлиси бўлди. Бу мажлисда ташкилий масалалар муҳокама қилинди.

Р. С. Соҳибоев ташкилот бюроси раисининг ўринбосари қилиб, С. Йўлдошев масъул секретарь қилиб сайланди.

Ўзбекистон Журналистлар союзига аъзолар қабул қилиш комиссияси тузилди. Қ. Қ. Узоқов комиссиянинг раиси қилиб сайланди.

Ташкилот бюросининг мажлисида республика журналистларининг биринчи группаси Союзга қабул қилинди. Булар орасида «Муштум» журналининг редактори Акмал Пўлатов, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳузуридаги Компартия тарихи институти директорининг ўринбосари Р. К. Абдураҳмонов, «Правда Востока» газетаси редакторининг ўринбосари П. И. Савчук, «Тошкент ҳақиқати» газетасининг редактори З. И. Есенбоев, «Ташкентская правда» газетасининг редактори А. Л. Стажило, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги радиоэшиттириш ва телевидение комитети раисининг вазифасини ижро этувчи У. Иброҳимов, Ўзбекистон давлат педагогика нашриётининг директори Ж. А. Азизхонов, Ўзбекистон давлат бадиий адабиёт нашриётининг директори Н. Охундий, «Қизил Ўзбекистон» газетасининг фельетончиси Ориф Юнусов ва бошқалар бор. (ЎзТАГ).

„Франция-СССР“ жамияти делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг таклифига мувофиқ, Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган «Франция-СССР» жамиятининг делегацияси 19 сентябрда «ТУ-104» самолётида Тошкентдан Москвага учиб кетди. Делегацияга Ренн медицина институтининг профессори Альфонс Пеле бошчилик қилади.

Меҳмонлар Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш ишларининг тараққиёти билан танишдилар.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги франциялик меҳмонлар шарафига қабул маросими ўтказди. Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ЎзТАГ).

Тошкентнинг эски шаҳар қисмида тузилган мусулмон бинокор ишчилари союзи маҳаллий миллат меҳнаткашларидан тузилган энг дастлабки касаба союз ташкилотларининг бири бўлди. Бу союзга ўзбек камбағалларидан энг кўп уюшган қисми кирди. Бу союзни ташкил қилганлардан бири ва унинг биринчи раиси Султонхўжа Қосимхўжаев эди. Правление составига О. Бобожонов, М. Мирходиев, А. Қосимхўжаев ва бошқалар аъзо бўлиб кирдилар.

Биринчи жаҳон уруши даврида маҳаллий аҳоли орасидан олиниб фронт орқасидаги ишларга мажбур қилиб юборилган кишилар (мардикорлар)нинг қайтиб келганлиги маҳаллий аҳолини уюштиришда ва Ўзбекистондаги революцион ҳаракатни кучайтиришда катта роль ўйнади. Улар ўзлари рус ишчилари, большевиклар билан биргаликда чоризмга ва буржуазияга қарши курашда орттирган тажрибаларини ўз юртларида қўллай бошладилар. Улар ўз тушунарли тиллари билан маҳаллий аҳолига адолатли большевистик сўзни тушунтириб бердилар, революцион идеяларни кенг тарқатдилар.

Фронт орқасидаги ишлардан қайтиб келган ишчиларнинг актив иштироки билан тузилган меҳнаткаш мусулмон союзлари, мусулмон депутатлари Советлари аҳоли ўртасида катта ишлар олиб бордилар. Бу союз ва Советларнинг актив аъзолари моҳирлик билан агитация ва пропаганда олиб бориб, меҳнаткаш халқни бойлар ва руҳонийлар таъсиридан қутқара бордилар, рус ва маҳаллий большевикларга ҳамда илғор ишчиларга маҳаллий ва рус меҳнаткашларининг иттифоқини мустаҳкамлашда ҳамда бу бирлашган кучни Советлар ҳокимияти учун курашга қаратишда ёрдам бердилар. Умумий синфий курашга мамлакат аҳолисининг энг қуйи табақалари ҳам кириб кела бошлади.

1917 йил июль воқиаларидан сўнг мамлакатдаги сиёсий вазият тубдан ўзгарди. Бутун ҳокимият контрреволюция қўлига ўтди. Қўш ҳокимиятчилик буржуазиянинг ягона ҳокимияти фойдасига тугади. Меньшевиклар ва эсерлар бошчилик қилган Советлар Муваққат ҳукуматнинг думига айландилар. Коммунистик партия «Бутун ҳокимият Советларга» деган шиорни вақтинча кун тартибидан олишга мажбур бўлди. Революциянинг тинч даври тугаб, унинг иккинчи даври — қуролли қўзғолон тайёрлаш даври бошланди. Большевиклар партиясининг VI съезди контрреволюцион Муваққат ҳукуматга қарши қуролли қўзғолон тайёрлаш йўлини белгилаб берди, партияни ва ишчилар синфини социалистик революция учун курашнинг кучли қуроли билан қуроллантирди.

Петрограддаги июль воқиаларидан сўнг Ўзбекистондаги бутун ҳокимият Муваққат ҳукуматнинг Туркистон Комитети қўлига ўтди. Буржуа ҳокимияти революцион кайфиятдаги ишчи ва солдатларни янада қаттиқроқ таъқиб қила бошлади. Меҳнаткашларнинг моддий турмуш шароити кундан-кунга ёмонлашиб борди, энг зарур молларнинг, шунингдек озиқ-овқат молларининг нархи кўтарилиб кетди, очарчилик ва турли касалликлар авж олди, иш куни узайтирилди, иш ҳақи камайтирилди.

Ўзбекистон халқ оммаси революцион курашни кучайтириб юборди. Мамлакат марказидаги революцион воқиалар бу курашни янада авж олдирди. Жуда кўп корхоналарнинг ишчилари ўз турмуш шароитларини яхшилашни, 8 соатлик иш куни жорий қилишни, иш ҳақини оширишни, ишлаб чиқариш устидан ишчи контроли ўрнатишни талаб қилиб чиқдилар. Ишчилар корхона эгаларининг ўсиб бораётган ўзбошимчалигига қарши қаттиқ норозилик билдирадилар, ўзлари ёмон кўриб қолган маъмурларни бўшатиб юборишни талаб қиладилар, саботаж, лакоутларга қарши курашадилар.

Ўзбекистон большевиклари партия VI съезди қарорларини меҳнаткашларга тушунтира бориб, меньшевикларни ва эсерларни яккалаб қўйиш учун олиб борилган қаттиқ курашда ишчилар, революцион солдатлар ва меҳнаткаш деҳқонлар оммасини большевистик шиорлар остида бирлаштирдилар, уларни контрреволюцияга қарши курашга чақирдилар. Большевистик партиянинг таъсири тинмай ўсиб борди. Меҳнаткаш ўзбек халқи буржуа ҳукумати халққа қарши сиёсат ўтказаётганига янада кўпроқ ишонди, пролетар революцияси учун сиёсий армия туза бориб, большевистик партия теварагига кўпроқ жипслашди.

Бутун мамлакатда революциянинг янада юксалишини бошлаб юборган корниловчилик исёни кунларида большевикларнинг халқ оммасига таъсири айниқса кўпроқ ўсди. Мамлакат марказидаги революцион воқиалар таъсири остида Ўзбекистонда ҳам бутун ҳокимиятни Советлар қўлига ўтказиш масаласи қўйилди. РСДРП Ўлка бюросининг корниловчилар исёни муносабати билан 2 августда чиқарган прокламациясида бундай дейилган эди: «Революцион Россияда бутун ҳокимият революцион халқники ҳамда революцион халқ томонидан тузилган органлар — Ишчи, солдат ва деҳқон депутатлари Советлариники бўлиши керак...

Бизнинг ғалабамиз муқаррардир, бу ғалабанинг гарови бизнинг уюшқоқлигимизда ва курашга тайёр бўлиб турилишимиздадир».

Ишчилар, революцион солдатлар, деҳқонлар ва меҳнаткашлар депутатларининг кўпгина советлари хоин Корниловга қарши бутун ҳокимиятни Советларга топшириш учун кураш олиб борадилар. Революцион кураш сентябрь ойида айниқса кескин тус олади. Бу вақтда ҳам Тошкент Ўрта Осиёдаги революцион ҳаракатнинг маркази бўлди.

Ўзбекистонда тез юксалиб борган революцион ҳаракат Тошкент ишчиларининг 12 сентябрдаги катта чиқишига сабаб бўлди. Шаҳарнинг меҳнаткашлар оммаси ва революцион солдатлари Советлар ҳокимияти учун, урушни тезда тўхтатиш учун кўп кишилик митингга тўпландилар. Тошкентдаги сентябрь воқиалари социалистик революция яқинлашиб қолганлигини, меҳнаткашларнинг кўпчилиги эсер-меньшевик муросачилардан юз ўгириб, большевиклар томонига ўтганлигини, меҳнаткашлар оммаси большевикларга қўшилиб буржуа Муваққат ҳукумати сиёсатига қарши бўлиб қолганликларини кўрсатди. Сентябрь воқиалари Ўзбекистонда ҳокимиятнинг Советларга ўтиши учун шароитларнинг етилишини тезлаштирди.

Революцион ҳаракат тез ўсиб борди. Меҳнаткаш аҳоли ўсиб борган контрреволюцион ҳужумга қарши стачкалар, забастовкалар қилиш билан жавоб берди. 20 сентябрда ялпи стачка бошланди. Бу стачка Тошкентга генерал Коровиченконинг жазо отряди юборилганлигига қарши норозилик тариқасида ўтказилди. У 7 кун давом этди. Тошкентнинг бу стачкада қатнашган 40 та касаба союзи Керенский ҳукуматига ва Муваққат ҳукуматнинг Туркистон Комитетига ишонмаслигини билдирди.

1917 йил октябрда шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг ўз иқтисодий ва сиёсий аҳволини яхшилаш учун кураши кучайди. Тошкент, Қўқон, Самарқанд ва бошқа шаҳарларнинг ишчилари иш ташладилар. Ўрта Осиёдаги революцион ҳаракатнинг энг илғор отряди бўлган темир йўл ишчилари қуроллана бошлайдилар, жанговар дружиналар тузилди. Солдатлар ўртасида ҳам революцион ҳаракат кучаяди. «Бутун ҳокимият Советларга» деган шиор ҳамда Туркистон Комитетига норозилик, ишончсизлик билдириб чиқарилган резолюциялар тез-тез учрайди. Мажлисларда, йиғилишларда, митингларда кўпгина корхоналарнинг ишчилари, шаҳарларнинг айрим Советлари бутун ҳокимиятни Советлар қўлига топшириш тўғрисидаги талабларни ҳамда Муваққат ҳукуматга ишончсизлик тўғрисидаги резолюцияларни қабул қиладилар.

1917 йил 25 октябрь (7 ноябрь)да Петроградда Октябрь қуролли қўзғолони ғалаба қозонди. Ўша куни Ҳарбий-революцион комитет «Россия гражданларига» деб мурожаатнома қабул қилди. В. И. Ленин томонидан ёзилган бу тарихий мурожаатномада буржуа Муваққат ҳукумати ағдарилганлиги ва ҳокимият халқ қўлига ўтганлиги маълум қилинди.

Совет ҳокимиятининг бир қанча энг муҳим вазифалари қаторида миллий масалани ҳам тўғри ҳал қилиш вазифаси турар эди. Совет ҳокимиятининг миллий масала соҳасидаги принциплари 3 (16) ноябрда эълон қилинган «Россия халқлари ҳуқуқларининг декларацияси»да баён қилинди.

Коммунистик партия вужудга келтирган бу Декларация мазлум халқнинг асрий орзуларини рўёбга чиқарди, унга чинакам тенглик ва озодлик бахш этди. Бу Декларация халқларнинг ажралиб чиқишгача ўз ҳаётини ўзи белгилаш ҳуқуқини амалда таъминлаб берди.

Петроградда Октябрь революцияси ғалаба қозонганлиги тўғрисидаги хабар бутун мамлакатга яшин тезлигида тарқалди. Бу хабар Ўзбекистон меҳнаткашларига Муваққат ҳукуматнинг Туркистон Комитети ҳокимиятини ағдариш учун бўлган курашда мадад берди. Мамлакат марказида ғалаба қозонган социалистик революция унинг Ўзбекистонда ҳам ғалаба қозониши учун имконият яратди.

Ўзбекистон меҳнаткашларининг контрреволюцион буржуа ҳукуматига қарши қуролли қўзғолони Тошкент халқ оммасининг 1917 йил 28 октябрь эрта азондаги чиқиши билан бошланди. Шаҳарнинг меҳнаткаш аҳолиси — рус ва маҳаллий ишчилар, революцион солдатлар, эски шаҳар камбағаллари халққа қарши бўлган ҳокимиятни штурм қилиш учун бордилар.

Қўзғолончилар контрреволюция кучларига қарши тўрт кун давомида қаттиқ жанг қилдилар. Бутун қўзғолонга дастлабки кунлардаёқ тузилган революцион комитет бошчилик қилди. Қўзғолон кўтарган ишчи ва солдатларнинг революцион курашига Туркистон большевикларининг А. Я. Першин, Н. В. Шумилов, В. Д. Войтинцев ва бошқалар бошчилигидаги революцион ядроси раҳбарлик қилди.

Қўзғолончилар 28 ва 30 октябрда қурол-яроғ, озиқ-овқат, кийим-кечак етишмаган оғир бир шароитда ҳукумат қўшинларига қарши жанг қилдилар. Душман кучларининг жуда устун бўлганлигига қарамай, қўзғолончилар чексиз мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатиб жанг қилдилар, душманнинг барча атакаларини қайтардилар, уни ўзларининг жанговар қўрғонларига — темир йўл устахоналари деворига яқин йўлатмадилар.

31 октябрда Тошкент пролетариати контрреволюциянинг асосий макони бўлган ҳарбий қалъага қатъий ҳужум қилдилар. Ўша куни қаттиқ жанг натижасида почта, телеграф, сўнгра қалъа қўлга киритилди. 31 октябрдан 1 ноябрга ўтар кечаси, соат 1 да ҳарбий ҳаракатлар тўхтатилди, душман таслим бўлди. Тошкент ишчилари ва солдатларининг қуролли қўзғолони ғалаба қозонди.

Тошкент Совети тошкентликларнинг ғалабаси тўғрисидаги хабарни маҳаллий Советларга телеграф орқали маълум қилди ва уларни ҳокимиятни қўлга олишга чақирди.

Маҳаллий миллат меҳнаткашлари Тошкентда бўлиб ўтган Октябрь қуролли қўзғолонида актив қатнашдилар. Трамвай ва темир йўл устахоналарининг ўзбек ишчилари бинокор ишчилар ва шаҳардаги бошқа корхоналарнинг ишчилари, рус ишчилар синфи ва революцион солдатлар билан бир сафда туриб жанг қилдилар.

О. Бобожонов, Қ. Маъзумов, С. Қосимхўжаев, М. Мирходиев ва бошқалар қўзғолончиларга катта ёрдам кўрсатдилар. Улар эски шаҳар аҳолисига бўлаётган воқиаларни тушунтириб бердилар, қўзғолончиларга озиқ-овқат билан ёрдам кўрсатдилар, революцион штаб билан доимо алоқада бўлиб турдилар.

Туркистондаги бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари ва Советлари ҳам қўзғолончиларга моддий ва маънавий ёрдам бердилар. Бу ёрдам қўзғолончиларни руҳлантирди, уларга ғалаба қозониш ва Совет ҳокимиятини ўрнатишда мадад берди.

Тошкентда 15-22 ноябрда Советларнинг III Ўлка съезди бўлиб ўтди. Бу съезд жойларда Совет ҳокимиятини ўрнатишда катта роль ўйнади. Съездда большевик Ф. И. Колесов раислигида Туркистон Халқ Комиссарлар Совети сайланди. Халқ Комиссарлар Совети Туркистон меҳнаткаш халқига қарата чиқарган мурожаатномасида барча меҳнаткашларни хўжалик вайронлигини тугатиш, қўлга киритилган ҳуқуқларни ҳимоя қилиш учун курашга, янги халқ ҳукумати теварагида бирлашишга чақирди.

Тошкентда, сўнг Термизда, Каттақўрғонда, Перовскда, Самарқандда, Сирдарёда, Фарғонада ва ўлканинг бошқа шаҳарлари ва аҳоли яшайдиган жойларида Совет ҳокимияти ўрнатилди. Бундан 1920 йилга қадар феодаллар ҳукмронлик қилган Хева билан Бухоро истиснодир.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси бутун Ўзбекистонда ғалаба қозонди. Бу ғалаба ишчилар синфи билан камбағал деҳқонларнинг пролетариат бошчилигидаги иттифоқи, рус ишчилар синфининг Ўзбекистон меҳнаткашларига кўрсатган оғаларча катта ёрдами туфайли қўлга киритилди. Бу ғалаба шунинг учун ҳам қўлга киритилдики, меҳнаткаш халқ оммаси билан мустаҳкам боғланган, фидокор ва қаҳрамон, халқ ва Ватан манфаати йўлида ҳар қандай қурбонларга тайёр турган Улуғ Коммунистик партия бутун революцион ҳаракатга бошчилик қилди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ўтмишда мазлум бўлган Ўзбекистон халқларини чинакам озодликка чақирди. У, халқимизга ўз талант ва қобилиятларини ривожлантириш, асрий орзуларни тўла рўёбга чиқариш учун, ўз давлатини тузиб олиши, экономикаси ва маданиятини ривожлантириши учун барча имкониятларни яратиб берди. Октябрь революциясининг ғалабаси туфайли ўзбек халқи азоб-уқубатли капиталистик тараққиёт босқичини четлаб ўтиб, социалистик жамият барпо қилди. Ўзбекистон ўтмишда қолоқ бўлган мустамлака ўлкадан партия ленинча миллий сиёсати туфайли Совет ҳокимияти йилларида индустриаллашган - колхозлашган, социалистик маданияти гуллаб-яшнаган республикага, социализмнинг Шарқдаги машъалига айланди.

Ш. АБДУЛЛАЕВ,
тарих фанлари кандидати.

ФРАНЦИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ПАРИЖ, 18 сентябрь. (ТАСС). Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тамомлади. Пленум икки кун давомида Леон Фейкснинг «Жазоирда тинчлик учун кураш тўғрисида»ги докладини ва Вальдек Рошенинг «Меҳнаткашлар оммаси моддий аҳволининг ёмонлашуви тўғрисида»ги докладини эшитди ва муҳокама қилди. Докладлар юзасидан резолюциялар қабул қилинди.

Фейкс ўз докладида қуйидагиларни таъкидлади: Жазоир учун ҳукумат томонидан ишлаб чиқилаётган янги низом проекти Жазоир халқи учун мақбул эмас, чунки бу проектда Жазоирнинг миллий талабларига эътибор берилмайди, Жазоир территориясини бўлиб юбориш кўзда тутилади ва проектнинг ўзи Жазоир вакиллари билан музокаралар олиб бормай туриб, Жазоирга мажбуран қабул қилдирилмоқчи.

Докладчи Коммунистик партиянинг Жазоир масаласидаги аввалги сиёсати тўғри эканлигини таъкидлаб, бундай деди: Ҳозирги вазият янги ҳаракат учун қулай имконият вужудга келтиради, бу эса, Коммунистик партия олдига янги вазифалар қўяди. Докладда қуйидаги вазифалар кўрсатилади: Ҳукуматнинг Жазоирдаги уруш давом эттирилишидан келиб чиқаётган иқтисодий ва молиявий тадбирларига қарши кенг кампания ўтказиш, демократик эркинликларга қасд қилинишига қарши ва фашистларнинг кирдикорларига қарши кураш. Жазоирда уруш тўхтатилишини талаб этаётган жамоат ташкилотларига ёрдам бериш керак. Докладчи таъкидлаб ўтганидек, ана шу вазифаларни бажариш учун Коммунистик партиядан идеология соҳасидаги ишларни кучайтириш, социалистлар билан ва Жазоир масаласини тинч ҳал этиш тарафдорлари бўлган барча кишилар билан биргалашиб ҳаракат қилишни кучайтириш, шунингдек омманинг ҳаракатини яхшироқ уюштириш талаб этилади.

Марказий Комитетнинг пленуми француз халқига қарата мурожаат қабул қилди. Бу мурожаатда Жазоирдаги уруш Франция учун хонавайронли тус олаётганлиги таъкидланади ва бу уруш Францияни ҳалокатгагина олиб келиши мумкин, дейилади. «Француз учун ана шу аҳволга хотима бериш мақсадида ўзининг барча кучларидан фойдаланишдан ҳам зарурроқ ва олижаноброқ бурч йўқ».

Мурожаат «Франция билан Жазоир ўртасидаги мустамлакачилик муносабатларидан воз кечишга, Жазоир халқининг мустақил бўлиш ҳуқуқини танишга, Жазоир билан Франция ўртасида эркин розилик ва тегишли ўзаро манфаатлар асосларида янги муносабат ва алоқалар вужудга келтириш учун музокаралар олиб боришга» даъват этади.

Пленум 17 октябрда Жазоирда тинчлик учуч миллий кураш куни ўтказишга карор берди.

Пленум «Меҳнаткашлар оммаси моддий аҳволининг ёмонлашуви тўғрисида»ги доклади юзасидан ишчилар синфининг ва меҳнаткаш деҳқонларнинг ўз иқтисодий талабларини қондириш учун олиб борадиган кураши ҳақида ва Коммунистик партиянинг бу соҳадаги вазифалари тўғрисида резолюция қабул қилди.

Пленум Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг баёнотини ҳам маъқуллади. Бу баёнотда гитлерчилар террори қурбонларининг фарзандлари бўлган ва собиқ гитлерчи генерал Шпейделнинг қўмондонлиги остида хизмат қилишдан воз кечган ёшларни тюрьмалардан озод қилиш талаб этилади.

БМТ Бош Ассамблеясининг XII сессияси очилди

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда БМТ Бош Ассамблеясининг XII сессияси кеча Москва вақти билан соат 22 дан 23 минут ўтганида очилганлиги маълум қилинган эди. Ван Вайтхаякон (Таиланд) сессияни очиб бундай деди: Бу сессия қуролсизланиш соҳасида ижобий қадам қўя олар экан, бу қадамни бутун дунё табриклайди. Ван Вайтхаякон умид билдириб айтдики, сессия Жазоир ва Кипр масалалари каби масалаларни ҳал этишда прогрессга эришади. Сессияда БМТ аъзоси бўлган мамлакатларнинг ярмидан кўпининг ташқи ишлар министрлари қатнашмоқда. Ван Вайтхаякон XII сессия қатнашчиларининг «тинчлик, озодлик ва адолат йўлида, инсониятнинг бахт-саодати йўлида муваффақиятли ишлашларини» тилади.

Мандат комиссияси сайланганидан кейин, Бош Ассамблея раис сайлашга ўтди. Мексика вакили Бош Ассамблея раисини бир овоздан сайлаш имкониятига эга бўлиш учун ана шу лавозимга кўрсатилган икки мандатнинг бири ўз кандидатурасини қайтариб олсин, деб даъват этди. Шундан кейин, Ливан делегациясининг бошлиғи Шарль Малик ўз кандидатурасини қайтариб олди.

Лесли Мунро (Янги Зеландия) яширин овоз бериш йўли билан шу сессияда Бош Ассамблеянинг раиси қилиб сайланди. 77 делегация уни ёқлаб овоз берди, уч делегация овоз бериш вақтида бетараф қолди ва бир делегация Маликни ёқлаб овоз берди.

Мунро Бош Ассамблеянинг раиси сифатида сўзлаб, Бош Ассамблея қуролсизланиш масалаларига алоҳида эътибор берсин, деди. Мунро қуйидагиларни айтди: Ҳозирги замон қуролининг вайронгарчилик келтирувчи ғоят катта кучи авж ола бораётган пайтда бир битимга келиш, бу битим ҳозирги даврда ҳар қандай чекланган шаклда бўлса ҳам, жуда шошилинч ва зарур бўлиб қолмоқда... Бу масалани ва бу ерда муҳокама қилинадиган бошқа масалаларни ҳал этиш йўлларини топиш ҳаммамиздан ғоят чидамли, яхши ниятли бўлиб, бир-биримизнинг фикримизни англаб иш кўришни талаб этади.

Шундан кейин, Хавфсизлик Кенгашининг тавсиясига мувофиқ, Бош Ассамблея Малайя федерациясини БМТ аъзолигига қабул қилди. Малайя БМТнинг аъзоси бўлган 82-давлат бўлиб қолди.

Кўпгина делегатлар сессиянинг очилиши вақтида нутқ сўзлаб, Малайянинг БМТ аъзолигига қабул қилинганлиги муносабати билан ана шу мамлакат делегациясини табрикладилар. Барча араб мамлакатлари номидан гапирган Саудия Арабистони делегациясининг бошлиғи Аҳмад Шукрий БМТга Малайядан кейин Жазоир, Сомали халқларидан ва Осиё ҳамда Африкада ҳозирги вақтда ўз миллий мустақиллиги учун курашаётган бошқа мамлакатларнинг халқларидан ҳам вакиллар бўлади, деб ишонч билдирди.

СССР делегацияси бошлиғининг ўринбосари В. В. Кузнецов Малайя федерациясининг БМТ аъзолигига қабул қилинишини совет халқи ва СССР ҳукумати номидан табриклади.

Эрксевар халқлар, деди у, Осиё қитъасидаги яна бир миллатнинг мустақилликка эришганлигини табриклайдилар. Совет Иттифоқи ташкил топишининг биринчи кунлариданоқ бир миллатнинг бошқа миллат томонидан ҳар қандай йўл билан эзилишига қаттиқ душман бўлиб келди, Совет Иттифоқи барча халқларнинг тўла тенг ҳуқуқлик принципини, уларнинг дўстлиги ва бир-бирларига ёрдам бериши принципини изчиллик билан амалга ошириб келмоқда. Шу сабабдан янги мустақил давлатнинг — Малайя федерациясининг вужудга келишини Совет Иттифоқи халқи шодлик билан кутиб олганлиги тамомила табиий ва қонунийдир.

Маълумки, Малайянинг Британия миллатлар ҳамкорлиги доирасида эришган мустақиллиги мард Малайя халқининг ана шу мамлакатнинг иқтисодий ва социал тараққиётига халақит берган чет эл мустамлакачиларига қарши олиб борган қаҳрамонона кураши натижасида қўлга киритилди.

Малайя федерациясининг БМТга қабул қилиниши, тенг ҳуқуқлик, давлат суверенитети ва ички ишларга аралашмаслик принципини ҳурмат қилиш асосида барча мамлакатлар билан, улардаги социал системаларнинг қандай бўлишидан қатъий назар, дўстона муносабатлар ўрнатиши ва бу муносабатларнинг ривожлантирилиши мамлакатнинг бундан буён юксалишига самарали таъсир кўрсата олади. Бу эса Малайя федерациясининг Осиёдаги ва бутун дунёдаги мамлакатлар ўртасида амалий ҳамкорликни ривожлантиришга, тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссасини қўшиши учун имконият туғдиради.

В. В. Кузнецов сўзини давом эттириб бундай деди: Совет делегацияси Малайя федерациясининг БМТга қабул қилиниши якдиллик билан қўллаб-қувватланганлиги ташкилот аъзоларининг БМТ универсаллиги принципига қўшилганликларини кўрсатувчи янги далил деб ҳисоблайди. Совет делегацияси бу принцип БМТга янги аъзолар қабул қилиш тўғрисидаги масалани ҳал этишда бундан буён ҳам асос бўлади, деб умид қилганлигини билдиради.

Биз, мустақил яшашнинг биринчи даврини курашиб қўлга киритган Малайя халқининг иқтисодий мустақилликка тезликда эришиш, мамлакатни ҳар томонлама ривожлантириш, шунингдек ўз фаровонлигини ва миллий маданиятини юксалтириш ишида ҳар томонлама муваффақият қозонишини астойдил истаймиз.

Совет делегати Малайя федерациясининг вакилларини табриклади ва умумий тинчликни сақлаш ҳамда мустаҳкамлаш юзасидан БМТнинг юксак принципларини амалга оширишда уларнинг муваффақиятли ва самарали ишлашларини тилади.

Шундан кейин комитетларнинг мажлислари бўлди. Бу мажлисларда комитетларнинг раислари сайланди. Д. Абдох (Эрон) биринчи комитет (сиёсий масалалар ва хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи комитетнинг) раиси қилиб, Э. А. Каталан (Гватемала) махсус сиёсий комитетнинг раиси қилиб, Иржи Носек (Чехословакия) иқтисодий ва молиявий масалалар комитетининг раиси қилиб, О. Лионес хоним (Норвегия) социал, гуманитар ва маданий масалалар комитетининг раиси қилиб, Танат Коман (Таиланд) васийлик масалалари комитетининг раиси қилиб, Ван Аш Ван Вейк (Голландия) маъмурий ва бюджет масалалари комитетининг раиси қилиб, С. Перес (Венесуэла) юридик комитетининг раиси қилиб сайланди.

Бош министр Киву Стойканинг мактубига президент Титонинг жавоби

БУХАРЕСТ, 17 сентябрь. (ТАСС). Руминия телеграф агентлиги билдиради: Югославия Федератив Халқ Республикасининг президенти Иосип Броз Тито Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Киву Стойканинг мактубига жавоб қайтарди. Жавобда бундай дейилади:

1957 йил 10 сентябрда менга юборган мактубингизда Болқон мамлакатлари ва халқлари ўртасидаги ўзаро муносабатлар учун, ер юзининг ана шу қисмидаги тинчлик учун, шунингдек умуман халқлар ўртасида ҳамкорлик ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш иши учун жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган бир қанча масалалар кўтарилган.

Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукумати урушдан кейинги даврда Югославия билан унинг қўшнилари ўртасида давлат муносабатлари ва ижтимоий муносабатларни ривожлантиришга жуда катта аҳамият бериб келди. Менинг фикримча, мен раҳбарлик қилиш шарафига муяссар бўлган ҳукумат фаолиятининг ҳамма соҳаларида ва инсониятнинг тинч тараққий этишини, унинг моддий, социал ва маънавий тараққиётини таъминлаш манфаатларини кўзлаб, дунёдаги халқлар ва мамлакатлар ўртасида ғоят кенг ҳамкорлик ҳукм сурадиган халқаро муносабатларни амалга ошириш мақсадида тинмай ҳаракат қилиб келаётганлиги ҳозир ҳаммага маълум. Тарихий тараққиёт натижасида ҳозирги кунда ер юзида ижтимоий ва сиёсий системалари турлича бўлган давлатлар мавжуддир. Биз, мамлакатлар ўртасида бу жиҳатдан мавжуд бўлган тафовутларга қарамай, ҳамкорликни ривожлантириш шубҳасиз зарур деб ҳисоблаймиз. Турли ижтимоий-сиёсий тузумга мансуб мамлакатларнинг тинч-тотув яшаши зарурдир. Бу заруратнинг, яъни тинч-тотув яшашнинг халқаро муносабатлар соҳасида энг актив суратда амалга оширилишидан бошқа альтернативаси йўқ. Тинч актив суратда тотув яшаш сиёсати Югославия ҳукуматининг халқаро майдондаги фаолиятига асос қилиб олинган сиёсатдир.

Ана шу мулоҳазаларга биноан, ер юзининг ҳар бир қисмидаги қўшниларнинг бурчи — тинч актив суратда тотув яшаш принциплари асосида ўз ўрталаридаги муносабатларни ривожлантиришдан иборат, деб ҳисоблайман. Шу йил 10 сентябрдаги мактубимизда сиёсий муносабатлар соҳасида ҳам, иқтисодий ва маданий алоқа соҳасида ҳам Болқон мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантириш имкониятлари тўғрисида изҳор қилган фикрингиз муносабати билан илгари сурилган таклифларингизга юксак баҳо бераман. Мен сизнинг таклифларингиз ғоят фойдали деб ҳисоблайман. Бу таклифларнинг амалга оширилиши Болқон халқларининг манфаатларига муносиб бўлур эди, уларнинг ҳар томонлама тараққий этишига ҳисса қўшган бўлур эди. Европада хавфсизликни ва халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаган бўлур эди.

Мен сизнинг Болқон давлатлари ўртасида ҳал этилмаган масалалар бор, деган фикрингизга қўшиламан. Бу масалалар Болқонда ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган ишларга халақит бермаслиги лозим деб ҳисоблайман. Бундан ташқари, менинг фикримча, ана шу ҳал этилмаган масалалар ҳамкорлик йўли билан энг тўғри ҳал этилиши мумкин.

Ўртоқ раис, жумладан, таъкидлаб ўтмоқчи бўламанки, Болқон мамлакатлари ўртасида ҳозирги кундалик муносабатларда ўзаро ҳамжиҳатлик руҳини ривожлантириш ва Болқондаги баъзи мамлакатлар ўртасида ҳали мавжуд қийинчиликларни йўқотишга алоҳида эътибор бериш керак, токи Болқонларда бир-бирларини ҳурмат қилиш, тенг ҳуқуқлилик ва бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмасликка асосланган самарали ҳамкорлик учун зарур шарт-шароит тайёрлансин ва бундай шарт-шароитнинг бўлиши таъминлансин.

Ана шундай ўзаро тадбирлар кўриш тартибида Болқон мамлакатлари ҳукуматлари бошлиқларининг кенгашини ўтказиш Болқондаги барча давлатларнинг дўстона ҳамкорлигини вужудга келтириш ва ривожлантириш йўлида муҳим қадам бўлур эди, деб ҳисоблайман. Мен жавобимнинг охирида шуни таъкидлаб ўтишни истайманки, мен ва менинг ҳукуматим сизни менга мактуб юборишингизга сабаб бўлган мотивларни, шунингдек бу мактубда илгари сурилган таклифларнинг тинчлик ва дўстлик руҳи билан суғорилганлигини чин кўнглимиздан қувватлаймиз.

Совет иқтисодий делегацияси Сурияга келди

ДАМАШҚ, 18 сентябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг ўринбосари П. В. Никитин бошчилигидаги совет иқтисодий делегацияси Дамашққа келди.

Аэродромда делегацияни Сурия давлат министри ва миллий мудофаа министри Холид Азим, жамоат ишлари коммуникациялари министри Фахир Кайяли, миллий экономика министри Хамил Каллаяс, Сурия олий иқтисодий кенгашининг раиси Жабара ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Совет делегацияси Сурияга иқтисодий ёрдам кўрсатиш тўғрисида музокаралар олиб боради.

Совет ҳарбий кемалари отрядининг Сурияга қиладиган визитига доир

Сурия Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ, «Жданов» крейсери ва «Свободний» эскадра миноносидан иборат совет ҳарбий кемалари отряди вице-адмирал В. Ф. Котов қўмондонлигида яқин кунларда дўстлик визити билан Суриянинг Латакия портига боради.

Ҳозирги вақтда совет ҳарбий кемалари отряди Ўрта денгизда Сурия томон бормоқда. (ТАСС).

Нью-Йоркда Непалнинг БМТдаги вакилига босмачиларча ҳужум қилинди

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС) Газеталар Нью-Йоркнинг марказида Непалнинг БМТдаги вакилига босмачиларча ҳужум қилинганлигини билдирадилар. Матбуот хабарларига қараганда, 17 сентябрь кечқурун Непалнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги вакили Ришикеш Саха марказий паркда сайр қилиб юрганида, икки киши унинг ҳузурига келиб, ундан папирос сўраган, шундан кейин улар қўққисдан Сахага ҳужум қилганлар, унинг кўкраги ва бошига пичоқ урганлар ва уни талаганлар. Ана шу ҳужум полиция участкасига яқин жойда бўлган.

Непал дипломати касалхонага жойлаштирилди.

Аденауэрнинг сиёсатига қарши курашда немис ишчилар синфининг бирлиги учун

Макс Рейман нутқи

БЕРЛИН, 19 сентябрь. (ТАСС). АДН агентлиги билдиради: Германия Коммунистик партияси Марказий комитетининг биринчи секретари Макс Рейман кеча Ғарбий Германия бундестагига ўтказилган сайловларнинг якунлари тўғрисида «Дейче фрейхейтсзендер 904» радиостанцияси орқали нутқ сўзлади.

Макс Рейман бундай деб таъкидлади: Бундестагга ўтказилган сайловларнинг натижаларидан чиқариладиган асосий хулоса шундан иборатки, ишчилар синфининг бирлиги ишчилар ҳаракатининг мақсад ва идеалларига содиқ бўлиш учун курашни кучайтириш керак.

Социал-демократик партияни ёқлаб овоз берган 9 миллион сайловчи — коммунист, социал-демократ ва христиан ишчилар, интеллигентлар, хуллас Аденауэр режимининг барча душманлари қуролланиш ва милитаризмга қарши, тинчлик, демократия, социал прогресс учун ва ватанни қайтадан бирлаштириш учун курашда қудратли халқ ҳаракатига бирлашадиган бўлсалар, жуда катта кучга айланадилар.

Германия социал-демократик партиясини, деди Макс Рейман, монополиячилар ва милитаристларга қарши кураш йўлига, бутун герман ишчилар синфининг биргалашиб ҳаракат қилиш йўлига, ҳар иккала герман давлати ўртасида ҳамжиҳатликка эришиш йўлига туширииш зарур.

Макс Рейман ўз нутқининг охирида таъкидлаб айтдики, ҳозирги вақтдаги вазифа коммунистлар билан социал-демократлар ўртасида ҳамкорликни кучайтиришдан иборат. Сайлов олди кампанияси вақтида ана шу ҳамкорликка асос қўйилган эди.

УММОН ИМОМИ ВАКИЛИНИНГ БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). Уммон имомининг Нью-Йоркка келган вакили Муҳаммад Алхарси матбуот вакилларига бундай деди: Мен Англиянинг Уммондаги агрессиясига Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг эътиборини жалб этмоқчиман. Харси айтдики, июль ойида Англиянинг реактив самолётлари Уммондаги тўрт шаҳарни бомбардировка қилдилар. Уммонда, деди у, партизан уруши ҳали ҳам давом этмоқда ва инглиз офицерлари қўмондонлигидаги қўшинлар бу районда агрессив ҳаракатларини давом эттирмоқдалар.

Энг яхши бадиий асарлар учун ўтказилган фестивал конкурсининг натижалари

Ўзбекистон ёшларининг фестивалини ўтказувчи ташкилот комитети фестивалга бағишланган бадиий конкурс жюрисининг қарорини тасдиқлади. Конкурсда ютиб чиққан асарларга қуйидаги мукофотлар берилди:

БИР ПАРДАЛИ ПЬЕСАЛАР УЧУН: Б. Раҳмоновга «Ҳасад ва муҳаббат» пьесаси учун 3000 сўмлик иккинчи мукофот, Х. Мўминовга «Букилмас ирода» ва Л. Певзнерга, «Местний колорит» пьесалари учун 2000 сўмдан учинчи мукофот, Ғайратийга, «Учрашув», А. Бобожоновга «Шодлик» ва М. Ткаченкога «Растяпа» пьесалари учун 1000 сўмдан рағбатлантирувчи мукофот.

ҲИКОЯ ВА ШЕЪРЛАР УЧУН: Р. Бекниёзовга — «Жигарлар» ҳикояси учун 2000 сўмлик биринчи мукофот, А. Мухторга «Фестивал қўшиғи», Туроб Тўлага «Биз Шарқдан борамиз» шеърлари учун 1000 сўмлик иккинчи, Ж. Жабборовга «Дўстлик марши», А. Пўлатовга «Ойбўстон» ва М. Ушаковга «Ленинский завет» шеърлари учун 500 сўмдан учинчи мукофот, Н. Фозиловга «Иншо», З. Тумановага «Возврати моё сердце» ҳикоялари, М. Каримовга «Фестиваль марши», «Нега қарамайсан», У. Тўйчиевга «Пейзаж», М. Азаровага «Химический комбинат» шеърлари учун 300 сўмдан рағбатлантирувчи мукофот.

ҚЎШИҚ ВА МАРШЛАР УЧУН: Султон Ҳайитбоев ва Жўра Султоновга «Кимнинг хати чиройлик», Яҳё Шарафиддинов ва Рашид Муродовга «Гўзал Лайло» қўшиқлари учун 3000 сўмдан иккинчи мукофот, Сулаймон Юдаков ва Пўлат Мўминга «Комсомол марши», Седе Григорьевна Бабаева ва Рауф Галимовга «Приезжай к нам в Ташкент», Хайри Изамов ва Маъруф Қориевга «Ёшлик байрами» қўшиқлари учун 2000 сўмдан учинчи мукофот. Анвар Левиев ва Назарматга «Пахтакор дугоналар», Сергей Афанасьевич Варелас ва З. Петровага «Весёлая песенка», Е. Шварц ва Қудрат Ҳикматга «Здравствуй, Москва» қўшиқлари учун 500 сўмдан рағбатлантирувчи мукофотлар берилди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Сергей СМИРНОВ.

Брест қалъаси қаҳрамонларини излаб

Орадан анча вақт ўтгач, мен Брестда ҳарбий хизмат муддатини ўтаб бўлганидан кейин ҳам армия сафида хизмат этаётган музикачи старшина Михаил Игнатьевич Игнатюк билан танишиб қолдим. Игнатюк ҳам худди ўша Петя Клип хизмат этган взводда хизмат қилган ва қалъа мудофаасида ҳам худди ўша Петя Клип жанг қилган қисмда қатнашган экан.

Орадан яна анча вақт ўтгандан кейин, мен Брест қалъаси мудофаасида ҳалок бўлган бир старшинанинг Пинск шаҳрида яшовчи Валентина Сачковская деган қизини излаб топдим. У Петя Клип билан тенгқур бўлиб, ёшлигида иккаласи ҳам бир мактабда ўқир экан. Валя, кейин, қалъада яшайди. Урушнинг биринчи кунлариёқ гитлерчилар уни онаси ҳамда бошқа хотинлар ва ёш болалар билан биргаликда асир олади. Немис офицери қизга, онасининг қаттиқ туриб қаршилик кўрсатишига қарамай, 333-ўқчи полк жангчилари билан командирлари жойлашган қалъа марказидаги казарма биносига боришни ҳамда уларга немис ультиматумини топшириб келишни буюради. Гитлерчилар қўмондонлиги қалъа мудофаачиларидан қаршилик кўрсатишни дарҳол тўхтатишларини талаб қилади. Акс ҳолда, ҳалиги немис офицери уларни «тошу тупроқ билан кориштириб» юборишини айтади.

Валя қалъа майдонидан казарма биносига қараб югуради. Бахти ёр бўлиб, жангчиларимиз уни пайқаб қолишади ва дарҳол ўт очишни тўхтатиб, унга ертўла дарчасидан ичкарига кириб олиш учун ёрдам беришади ва уни шу ердаги мудофаа қисмига бошчилик қилаётган старший лейтенант Патаповнинг олдига олиб келишади. Қиз унга гитлерчиларнинг ультиматумини топширади. Лекин ҳимоячиларнинг ҳеч қайсиси таслим бўлишни хоҳламайди. Патапов қизга, у орқасига қайтиб бориб, гитлерчиларнинг ультиматумига рад жавоб топширишини айтади. Бироқ қиз гитлерчилар томонига қайтиб боришдан бош тортади: у қалъада портлашлар шовқин солаётган ва ўқлар тинимсиз равишда вижиллаб учиб турган бўлишига қарамай, ўзини жангчилар қаторида ҳотиржам ҳис қилади. Шундан кейин Валя 333-ўқчи полк казармаси ертўласига тушиб, у ердаги хотинларга ярадорларга қарашиш учун ёрдамлашади. Бу ерда у шу қисмда жанг қилаётган Петя Клип билан тез-тез учрашиб туради.

Игнатюк билан Сачковская бу бола тўғрисида менга кўп ажойиб нарсаларни айтиб беришди. Буларнинг гапига қараганда, Петя урушнинг дастлабки дақиқаларидаёқ ўзининг ажойиб довюраклиги билан жангчиларга кўтаринки руҳ бахшлаган. Уруш бошланди дегунчаёқ ваҳимага тушиб қолган баъзи бир кишиларга, командир. ўзини йўқотиб қўймай, жасурлик билан қўлига қурол олган ана шу болани мисол қилиб кўрсатар эди.

Петя командирнинг топшириғига мувофиқ, кўп марта разведкада бўлади ва душман ичкарисидаги энг хавфли қисмларгача бориб, у ёқдан муҳим аҳамиятга эга бўлган жуда қимматли маълумотларни олиб келади.

Вақти келиб, 333-ўқчи полк жангчиларининг ўқ-дорилари тугалланиб қолади. Демак, ўз-ўзидан маълумки, энди бу қисмда душман ҳужумига қаршилик кўрсатиш, муқаррар равишда тугатилади, деб ўйланилган эди. Ана шундай бир пайтда Петя казармадан бўлиниб ташланган нарироқдаги бир жойда, душман бомбалари билан снарядларидан қандайдир омон қолиб турган кичкинагина бир ўқ-дори омбори борлигини пайқаб қолади ва дарҳол бу ҳақда командирга келиб айтади. Шундан кейин у селдек уриб турган душман пулемётларининг ўқи остида, жангчилар билан бирга, у ердаги ўқ-дориларни 333-ўқчи полк биносига таший бошлайди. Шундай қилиб, душман ҳужумига қаршилик кўрсатиш яна давом этади.

Кейин Петя яна бир жойдан ярим харобага айланган ва ичида анчагина бинт билан турли хил дори-дармонлари бўлган санитарлар қисмининг кичик бир омборини учратиб қолади. Бу жуда айни муддао бўлади. Боланинг топган бу нарсаси қанчадан-қанча ярадорларнинг жонини асраб қолади.

Сув йўқ эди. Камдан-кам довюрак жангчиларгина ҳар томондан уриб турган душман пулемётларининг ўқи остида Буг дарёси соҳилига ўрмалаб бориб, тишидаги сувдонида бир озгина сув олиб келишга муваффақ бўла олар эди. Петя Клип сув учун бўладиган бундай хавфли сафарга ҳам бир неча бор чиқди. Бу шундай табиатан қувноқ, оёқ-қўли чаққон, тетик, довюрак бола бўлиб, қачон кўрманг, аллақайси ҳам бир қўшиқни айтиб, бир ўзи бутун жангчиларнинг руҳини кўтариб юрар эди.

Вақт келиб, 333-полкнинг аҳволи жуда танг бўлиб қолади, шундан кейин қўмондонлик ертўладаги хотинлар билан ёш болаларни асирликка топширишни лозим кўради. Бу билан, қўмондонлик, жуда бўлмаганда баъзи бировларининг жони омон қолар, деб мўлжаллаган эди. Шундан кейин, улар Петяга хотинлар ва ёш болалар билан бирга кетишни маслаҳат кўради. Аммо бола, мен ўзимни қизил аскар деб ҳисоблайман ва жангчи ўртоқларим билан шу ерда қоламан, деб айтади. Шундай қилиб, Петя жангчилар билан бирга казармада қолади ва келгуси жангларда иштирок этади.

Аммо, бахтга қарши, Игнатюк ҳам, Сачковская ҳам шундан кейин Петя Клипнинг тақдири нима кечганини айтиб бера олмади...

...Аммо менинг қўлимда бошқа бир калаванинг учи бор эди. Мен Москвага келиб, Мудофаа министрлиги кадрлари Бош бошқармасининг ходими И. М. Конопихинга, ундан Петя Клипнинг акасининг адресини аниқлаб беришини сўраб, яна телефон қилдим. Лекин мен унга ўзимнинг қизиққан кишим тўғрисида мутлақо мужмал ахборот берган бўлишимга қарамай, шу куннинг эртасигаёқ И. М. Конопихин мени жуда хурсанд қилди:

— Қўлингизга қалам олиб, ёзиб олинг... Майор Николай Сергеевич Клип, 1915 йилда туғилган, ҳозирги вақтда Тюмен областига қарашли Маслянский районида ҳарбий комиссар бўлиб хизмат қилади.

Мен худди ўша соатиёқ майор Клипга хат ёзиб ташладим. Ҳолбуки, у, билсам, алла қачоноқ подполковник бўлиб олган экан. Тез орада у менга жавоб қайтариб, хатида укаси Петянинг ҳақиқатан ҳам Брест қалъаси мудофаасида иштирок этганини ва урушдан кейин эсон-омон қайтиб келганини, аммо, афсуски, укасининг ҳозирги адреси унга номаълум эканини ёзиб юборибди. Бундан ташқари, подполковник Клип бу ҳақда менга ўзининг Москвада яшовчи синглисига мурожаат қилишимни маслаҳат кўрибди.

Мен хатда кўрсатилган адрес билан подполковник Клипнинг синглисининг Москвадаги уйига бордим. Суриштириб билсам, Петр Клип жиноий ишда бирга қатнашгани учун айбланиб, қамоқ жазосини ўташ учун Магадан областидаги лагерлардан бирига юборилган экан. Менга у қамалиб ётган лагернинг адресини беришди. Мен Петр Клипга хат ёзиб, ундан Брест қалъаси учун олиб борилган жанглар тўғрисидаги ўзининг хотираларини ёзиб юборишини илтимос қилдим.

Шундай қилиб, бизнинг мунтазам ёзишмаларимиз бошланди. Петр Клип менга қалъа мудофааси тўғрисида жуда ажойиб маълумотларни берди ва мудофаа қатнашчилари билан раҳбарларининг фамилияларини ҳам санаб кўрсатди. У ўзининг бу хатларини хотирасида қолган мудофаа схемаси бўйича ёзиб юбориб турди. Бу схемалар жуда аниқ қилиб кўрсатилган эди: ўн тўрт яшар боланинг кўзи атрофида бўлган бутун ҳамма нарсани ўзига шу қадар равшан сингдириб олибди. Ҳатто унинг хотирасида ҳам, ёши улуғ мудофаа қатнашчиларининг хотирасига нисбатан, анча кўп нарса сақланиб қолибди.

(ДАВОМИ БОР).

(Боши газетанинг 4, 7, 12, 14 ва 18 сентябрь сонларида).

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/IX **Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим,** 21/IX **Юрак сирлари.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/IX да **Ромео ва Жульетта,** 21/IX да **Оққуш кўли.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Гаучолар уруши,** кеч соат 10 да **Дон Сезар де Базан.**

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА» (қишки) — 1 ва 2-залда кеч соат 6-50 минутгача, 9-50 минут ва 10 яримда **Йўлбарс инида,** 3-залда кеч 8-40 минут, 9-20 минут ва 11 да **Дон Сезар де Базан.**

«ИСКРА» (ёзги) — кеч соат 8 да **Йўлбарс инида,** кеч 10 да **Дон Сезар де Базан.**

Тошкент область ижроия комитети Область Совети депутати, Юқори Чирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг раиси

Синдибой

ЖОНИЗОҚОВНИНГ

тўсатдан вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА

1957 йилнинг IV квартали учун

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Обуна алоқа бўлимларида, Тошкент почтамтида (иш соатларида), «Союзпечать» Тошкент шаҳар бўлимида соат 9 дан 19 гача, якшанба кунларида эса соат 9 дан 18 гача, шунингдек фабрика, завод, ўқув юртлари ва муассасалардаги жамоат обуна вакиллари томонидан қабул қилинади.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриёти.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 05843. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1843.